

Grade 7 to 10 Lesson Exemplars for Rabies Education

Lesson Exemplars for Rabies Education – Grade 7 to 10
First Edition, 2019

Republic Act 8293, section 176 states that: No copyright shall subsist in any work of the Government of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work for profit. Such agency or office may, among other things, impose as a condition the payment of royalties.

Borrowed materials (i.e., songs, stories, poems, pictures, photos, brand names, trademarks, etc.) included in this book are owned by their respective copyright holders. Every effort has been exerted to locate and seek permission to use these materials from their respective copyright owners. The publisher and authors do not represent nor claim ownership over them.

The Philippines Department of Education and the Global Alliance for Rabies Control both hold the copyright for the lesson plans, which are licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial- No Derivatives 4.0 International License.

Published by the Department of Education
Secretary: Leonor Magtolis Briones
Undersecretary: Diosdado M. San Antonio
Assistant Secretary: Alma Ruby C. Torio

Development Team of the Lesson Exemplars

Author/s: Pinky S. Santos, Camille Joy C. Valimento, Jachelle Faith T. Jasme

Content Editor/s: Ernani O. Jaime, Josephine V. Sabile, Cristy M. Bautista, Rosanna Carnecer, Michelle C. Mejia, Roy D. Tribunal, Nedia E. Lagustan, Ph.D., Jeffrie F. Ditablan

Language Editor/s: Rodel D. Lintag, Maria Teresa E. Prieto, Irene S. Cutamora, Ed.D, Ma. Teresa P. Barcelo

Illustrators: Ericson Y. Villasoto, Dennis A. Macaubos

Management Team: Jocelyn D.R. Andaya, Leila P. Areola, Edel B. Carag, Rizalino Jose T. Rosales, Ella Cecilia G. Naliponguit, Isabel A. Victorino, Rosalina J. Villaneza, Besy C. Agamata, Daisy Asuncion O. Santos, Ma. Corazon C. Dumlao, Ernani O. Jaime, Glene D. Delos Trinos, Ferdinand M. Nuñez

Printed in the Philippines by _____

Department of Education – Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Office Address: Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600
Telefax: (02) 634-1054; 634-1072; 631-4985
Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph; blr.lrpq@deped.gov.ph

Grade 7 to 10 (English, and Filipino)

Lesson Exemplars for Rabies Education

This instructional material was collaboratively developed and reviewed by educators from public schools with technical guidance from the National Rabies Prevention and Control Committee. We encourage teachers and other education stakeholders to email their feedback, comments, and recommendations to the Department of Education at action@deped.gov.ph.

We value your feedback and recommendations.

INTRODUCTION

Rabies is a highly fatal viral disease that usually affects dogs and can be transmitted to humans. It is estimated that every 10 minutes, one person die of rabies in the world. Every year, 59,000 people die of the disease wherein 40% are children less than 15 years of age. In the Philippines, an average of 200 to 250 Filipinos die of rabies annually, 30% of which are children. Animal bite incidence is also rapidly increasing with 699,705 animal bite victims in 2015 to 1,130,873 in 2017 wherein almost half of the bites reported are in children.

The National Rabies Prevention and Control Committee (NRPCC) provide direction regarding the implementation of the National Rabies Prevention and Control Program as mandated by the Anti-Rabies Act of 2007 (Republic Act 9485). The inter-agency, intersectoral committee is led by the Department of Agriculture (DA) in collaboration with the Department of Health (DOH), Department of Education (DepEd), Department of Interior and Local Government (DILG), Department of Environment and Natural Resources (DENR), professional organizations (Philippine Veterinary Medical Association), and non-government organizations such as the Global Alliance for Rabies Control (GARC).

Under the Anti-Rabies Act, DepEd was given the mandate to strengthen the national rabies education program through the school health curriculum. In support to this, DepEd has been coordinating with GARC and other member agencies/organizations of NRPCC to integrate rabies education in the delivery curriculum since December 2016 in terms of development of lesson exemplars.

These lesson exemplars will provide an effective delivery on rabies education for teachers. It enables learners engage in relevant, meaningful experiences and activities that can be connected to real life situations.

This national rabies education integration initiative is expected to benefit an estimated 21 million Kinder to Grade10 learners in more than 46,000 schools including teachers, school health personnel and parents as well as the community as a whole. Key messages incorporated in the 78 lesson exemplars developed include the following: rabies as a disease; animal bite prevention; animal bite management; dog vaccination; animal welfare and responsible pet ownership.

ACKNOWLEDGEMENT

We would like to extend our greatest appreciation to the following government agencies and non-government organizations:

A. Development of Lesson Exemplars

- Department of Education
 - Bureau of Learner Support Services
 - Bureau of Curriculum Development
 - Bureau of Learning Delivery
 - Bureau of Learning Resources
 - External Partnership Services
- Department of Health
 - Disease Prevention and Control Bureau
 - Health Promotions and Communication Service
 - Research Institute for Tropical Medicine
- Department of Agriculture
 - Bureau of Animal Industry
- Global Alliance for Rabies Control
- Philippine Veterinary Medical Association
 - Provincial, City, Municipal Veterinarians' League of the Philippines
 - Philippine Animal Hospital Association

B. Fund Support

- UBS Optimus Foundation
- FOUR PAWS International

C. Front Cover Illustrations

- Ms. Ramona T. Consunji, Animal Welfare Coalition

D. Printing of Lesson Exemplars

- Japan One Health Rabies Project (JAPOHR) /Japan International Cooperation Agency
- Japan International Cooperation Agency
- Oita University

TABLE OF CONTENTS

Introduction.....	ii
Acknowledgement.....	iii
English 10 (en10wc-le12.2)	1
English 10 (en10wc-le12.3)	12
Filipino 7 (f7ps-lc-d-2)	21
Filipino 8 (f8pu-iiiie-f-32).....	31
Filipino 8 (f8pu-lli-j-34)	48
Filipino 9 (f9ps-iic-48)	62
Filipino 10 (f10pd-lc-d-63)	75

ENGLISH 10 (en10wc-le12.2)

I. OBJECTIVES	
A. Content Standards	The learner demonstrates understanding of how world literature and other text types serve as ways of expressing and resolving personal conflicts, also how to use strategies in linking textual information, repairing, enhancing communication public speaking, emphasis markers in persuasive texts, different forms of modals, reflexive and intensive pronouns.
B. Performance Standards	The learner composes a short but powerful persuasive text using a variety of persuasive techniques and devices.
C. Learning Competencies/ Objectives <i>Write the LC code for each</i>	Formulate a statement of opinion or assertion. EN10WC-le12.2
II. CONTENT	Writing A Statement of Opinion or Assertion (An <i>Integration of Anti-Rabies Act of 2007 and Animal Welfare Act</i>)
III. LEARNING RESOURCES	
A. References	
1. Teacher's Guide pages	
2. Learner's Materials pages	
3. Textbook pages	
4. Additional Materials from Learning Resource (LR) portal	
B. Other Learning Resources	Global Alliance for Rabies Control http://www.rabiesalliance.org/

	<p>How To Write Assertions https://bhsenglish.com/grammarwriting/junior-writing/how-to-write-assertions/</p> <p>"Formulate a Statement of Opinion or Assertion." Quipper. Accessed September 05, 2018. https://link quipper.com/en/organizations/5468be842294ee08bc00024b/curriculum#curriculum.</p>
IV. PROCEDURES	
A. <i>Reviewing previous lesson or presenting the new lesson</i>	
B. <i>Establishing a purpose for the lesson</i>	<p>The teacher posts some statements of assertion and opinion on the board. He/ She calls a learner to read each statement orally. (5 minutes)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I think allowing cats or dogs to roam the streets or any public place without a leash or chain is good. 2. I believe that stray animals, such as dogs or cats, should be impounded. 3. Treating pets the way we want to is acceptable for we are the ones who own them. 4. Pet owners who did not have their pets vaccinated should be given penalty. <p>The teacher elicits the learners' ideas by asking them the following questions.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Look at sentences 1 and 2. Do you think these sentences are stating facts or not? Why or why not? b. This time, look at sentences 3 and 4. What can you say about these statements? Are they stating facts or not? Why or why not? <p>The teacher tells the learners that sentences 1 and 2 are called opinions while sentences 3 and 4 are assertions.</p>

C. Presenting examples/instances of the new lesson

(Time allotment: 20 minutes)

Ask: Based on the examples given, what is an opinion? (A randomly selected learner can be called to answer this.)

Possible answer: An opinion is a statement based on the writer's own belief about a particular topic.

The teacher processes the answer of the learner/s and eventually gives the actual definition of an opinion.

An **opinion** is a statement that involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something. It is influenced by one's background, prior knowledge, feelings, and preferences. Other determiners of an opinion includes **maybe**, **perhaps**, and **probably**. It may begin with the "I think ..." or "I believe ...".

Statements	Explanation
1. I think allowing cats or dogs to roam the streets or any public place without a leash is right.	possible answer: -begins with the expression "I think..." -involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something.
2. I believe that stray animals, such as dogs or cats, should be impounded.	possible answer: -begins with the expression "I believe..." -involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something.

Ask: Given the examples earlier, what is an assertion?
(A randomly selected learner can be called to answer this.)

Possible answer: An assertion is a statement that states your belief but may be proven true or false.

The teacher processes the answers of the learner/s, then, gives the actual definition of an assertion.

	<p>An assertion, though similar to an opinion, is slightly different. It is a declaration of one's belief that may be proven true or false. Unlike facts that are true, assertions may be false, and unlike opinions, they may be proven as such. It functions as a point of reference for analysis; a statement that indicates what you will prove in the writing that follows.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Statements</th><th>Explanation</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3. Treating pets the way we want to is acceptable for we are the ones who own them.</td><td>Possible answer: It states a belief that may be true in some instances and false in other instances.</td></tr> <tr> <td>4. Pet owners who did not have their pets vaccinated should be given penalty.</td><td>Possible answer: It states the readers what to argue and gives a specific reason.</td></tr> </tbody> </table> <p>The teacher presents additional sample statements about assertion and opinion.</p> <p>Opinions:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I think having pets at home is good. 2. I believe that people nowadays should practice responsible pet ownership because animals have rights, too. <p>Assertions:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A person should not be allowed to have pets if he cannot provide the animals with proper grooming, adequate food and clean shelter. 2. Animals should not be given the freedom to roam outside because they just mess around. 	Statements	Explanation	3. Treating pets the way we want to is acceptable for we are the ones who own them.	Possible answer: It states a belief that may be true in some instances and false in other instances.	4. Pet owners who did not have their pets vaccinated should be given penalty.	Possible answer: It states the readers what to argue and gives a specific reason.
Statements	Explanation						
3. Treating pets the way we want to is acceptable for we are the ones who own them.	Possible answer: It states a belief that may be true in some instances and false in other instances.						
4. Pet owners who did not have their pets vaccinated should be given penalty.	Possible answer: It states the readers what to argue and gives a specific reason.						
D. <i>Discussing new concepts and practicing new skills #1</i>	<p>The teacher presents the statements on the board and let the learners identify if it is an assertion or an opinion. (<i>this can be done on a piece of paper</i>)</p> <p>(5 minutes)</p>						
E. <i>Discussing new concepts and practicing new skills #2</i>	<p>Directions: Identify if each statement is an opinion or an assertion. Justify your answer.</p>						

	Statements	Type	Explanation
	1. I think giving your pets food and water alone will make them happy.	Answer: opinion	Possible answer: -begins with the expression “I think...” -involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something.
	2. Animals for food e.g. pigs, cow, etc.) should undergo a humane handling and slaughter.	Answer: assertion	Possible answer: It states a belief that may be true in some instances and false in other instances.
	3. I think that animals of the same type can be inside a pen or a cage.	Answer: opinion	Possible answer: -begins with the expression “I think...” -involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something.
	4. Vaccinating one's pets regularly should not be done because it costs the owner a lot of money.	Answer: assertion	Possible answer: It states the readers what to argue and gives a specific reason.
F. Developing mastery (leads to Formative Assessment 3)	5. Owners should not shoulder the full medical expenses of the victim of the dog bite.	Answer: assertion	Possible answer: It states the readers what to argue/ point of reference for analysis The teacher groups the learners into 4 (or more depending on the class size) and let them formulate statements of opinion and assertion. He/She reminds the learners of their roles in the group task (leader, rapporteur, etc.) and tells them to be ready to present their outputs in the class.

	<p><i>Note: The topics given to this group activity can be modified by the teacher. Just make sure that all the groups will finish their group task (20 minutes) and presentations (10 minutes) within the allotted teaching time.)</i></p> <p>Directions: Given the following topics, formulate a statement of opinion or assertion.</p> <p>Topic 1: Eating of dog meat Group 1 (3 - 5 statements of opinion) Group 2 (3 - 5 statements of assertion)</p> <p>Topic: Paying of fines if your dog/cat was impounded Group 3 (3 - 5 statements of opinion) Group 4 (3 - 5 statements of assertion)</p>
G. <i>Finding practical applications of concepts and skills in daily living</i>	
H. <i>Making generalizations and abstractions about the lesson</i>	<p>Ask:</p> <p>What is an opinion? How do you formulate it? What is an assertion? How do you formulate it?</p> <p>Possible Answers:</p> <p>An opinion is a statement that involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something. It may be written beginning with the expression "I think..." or "I believe..."</p> <p>An assertion is a declaration of one's belief that may be proven true or false. It doesn't use the expressions "I think..." or "I believe...". It functions as a point of reference for analysis; a statement that indicates what you will prove in the writing that follows.</p>
I. <i>Evaluating learning</i>	

<i>J. Additional activities for application or remediation</i>	<p>OPTIONAL: REMEDIATION</p> <p>Direction: Identify if the statement is an opinion or an assertion.</p> <p>ENRICHMENT</p> <p>Direction: Formulate a statement of assertion on the following topics. Ensure that these will be functioning as a point of reference for analysis.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. submitting the dogs for mandatory registration 2. placing animals in cages 3. dog meat trading 4. pet owners shouldering all medical expenses 5. paying fine for impounded dogs
V. REMARKS	
VI. REFLECTION	
A. No. of learners who earned 80% in the evaluation	
B. No. of learners who require additional activities for remediation	
C. Did the remedial lessons work? No. of learners who have caught up with the lesson	
D. No. of learners who continue to require remediation	
E. Which of my teaching strategies worked well? Why did these work?	
F. What difficulties did I encounter which my principal or supervisor can help me solve?	
G. What innovation or localized materials did I use/discover which I wish to share with other teachers?	

Enclosure 1:

ACTIVITY SHEET
(For Remediation)

I. OBJECTIVE:

Identify statements of opinion or assertion.

II. MATERIALS:

Worksheet for remediation (or a just clean paper), pen

III. PROCEDURE:

Direction: Identify if the statement is an opinion or an assertion.

Examples: assertion a. Smoking in public should be allowed because it's part of our freedom.
 opinion b. I think eating less will help me lose weight.

- _____ 1. The local government should have a background check on potential pet owners before letting them have a pet.
- _____ 2. I think not having your pets vaccinated with rabies is not prohibited by the law.
- _____ 3. I believe that owners should let their pets roam around.
- _____ 4. The national government should ensure the safety of its people by providing free rabies vaccines whenever it is needed.
- _____ 5. I think it is not necessary to immediately report any dog biting incident.
- _____ 6. Mandatory education on Anti-Rabies Act of 2007 should be implemented nationwide.
- _____ 7. I think having pets is not a big responsibility.
- _____ 8. I believe that dog/cat bites should be given an immediate attention.
- _____ 9. The barangay officials should come up with a program obliging the people to have their dogs/cats be registered and vaccinated.
- _____ 10. People who refuse to have their pets vaccinated should undergo a seminar on responsible pet ownership.

Enclosure 2:**ACTIVITY SHEET
(For Enrichment)**

Directions: Formulate a statement of opinion and assertion on the following topics. Ensure that these will be functioning as a point of reference for analysis.

1. submitting the dogs for mandatory registration

a. opinion

b. assertion

2. placing animals in cages

a. opinion

b. assertion

3. dog meat trading

a. opinion

b. assertion

4. pet owners shouldering all medical expenses

a. opinion

b. assertion

5. paying fine for impounded dogs

a. opinion

b. assertion

Enclosure 3:

Additional Readings

Republic Act No. 9482 - Anti-Rabies Act of 2007

"An Act Providing for the Control and Elimination of Human and Animal Rabies, Prescribing Penalties for Violation Thereof and Appropriating Funds Thereof"

Under this law, the government created a National Rabies Prevention and Control Program which includes:

1. **Mass registration and vaccination of dogs.** (*Pet owners who fail to have their dog registered and immunized against rabies will pay a fine amounting to 2, 000 pesos*)
2. **Impounding, field control and disposition of unregistered, stray and unvaccinated dogs** (*An impounded dog shall be released to its owner upon payment of a fine not less than 500.00 pesos but not more than 1,000.00 pesos.*)
3. **Encouragement of the practice of responsible pet ownership (RPO)**
 - a. Have the dog regularly vaccinated against rabies and maintain a registration card which shall contain all vaccination conducted for accurate record purposes.
 - b. Submit the dogs for mandatory registration.
 - c. Maintain control over the dog and do not allow it to roam the streets or any public place without a leash.
 - d. Be a responsible owner by providing the dog with proper grooming, adequate food and clean shelter.
 - e. Within twenty-four (24) hours, report immediately any dog biting incident to the concerned officials for investigation or for any appropriate action and place such dog under observation by a government or private veterinarian.
 - f. Assist the dog bite victim immediately and shoulder the medical expenses incurred and other incidental expenses relative to the victim's injuries.

**Dog meat trading is also prohibited by the law. Any person found guilty of trading dog for meat is subject to imprisonment for 1 to 4 years. Moreover, a fine should be collected not less than PhP5,000.00 per dog.*

Source: Global Alliance for Rabies Control

Enclosure 4:

Additional Readings

Animal Welfare Act of 1998 (RA 8485)

- was signed into law on February 11, 1998, which aims:
- to protect and promote the welfare of animals in the Philippines by supervising and regulating the establishment and operation of all facilities utilized for breeding, maintaining, keeping, treating or training of all animals either as objects of trade or as household pets.

Animals need the following for their well-being:

- food, water
- health
- natural activities
- rest
- sleep

Five Basic Freedoms of Animals

Freedom from: (1) thirst, hunger, and malnutrition, (2) physical discomfort and pain, (3) injury and disease, (4) fear and distress, and (5) freedom to conform to essential behavior pattern.

SOME LEGISLATION AND STANDARDS

1. When there is a need to kill an animal to put an end to its misery, it has to be determined and certified by a duly licensed veterinarian.
2. Animals for food (e.g. pigs, cow, etc.) should undergo a humane handling and slaughter (Department Act AO 18 series 2008). If someone is found guilty, imprisonment of not less than six (6) months or more than two (2) years or a fine of not less than one thousand pesos (P1,000.00) or more than five thousand pesos (P5,000.00), or both is at the discretion of the court.

from Global Alliance for Rabies Control

ENGLISH 10 (en10wc-le12.3)

I OBJECTIVES	
A. Content Standards	The learner demonstrates understanding of how world literature and other text types serve as ways of expressing and resolving personal conflicts, also how to use strategies in linking textual information, repairing, enhancing communication public speaking, emphasis markers in persuasive texts, different forms of modals, reflexive and intensive pronouns.
B. Performance Standards	The learner composes a short but powerful persuasive text using a variety of persuasive techniques and devices.
C. Learning Competencies/ Objectives <i>Write the LC code for each</i>	<p>Compose a persuasive text of three paragraphs expressing one's stand on an issue.</p> <p>EN10WC-le12.3</p>
II. CONTENT	Writing A Persuasive Essay (An <i>Integration of Anti-Rabies Act of 2007 and Animal Welfare Act</i>)
III. LEARNING RESOURCES	
A. References	
1.Teacher's Guide pages	
2.Learner's Materials pages	Celebrating Diversity through World Literature 10 (English Learner's Material) pp. 105 – 106
3.Textbook pages	
4.Additional Materials from Learning Resource (LR) portal	
C. Other Learning Resources	<ul style="list-style-type: none"> • Global Alliance for Rabies Control http://www.rabiesalliance.org/

	<ul style="list-style-type: none"> • How To Write Assertions https://bhsenglish.com/grammarwriting/junior-writing/how-to-write-assertions/
IV. PROCEDURES	
A. <i>Reviewing previous lesson or presenting the new lesson</i>	<p>(Time allotment: 3 minutes)</p> <p>Ask:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What is an opinion? Possible answer: An <u>opinion</u> is a statement that involves one's thoughts, perceptions, or judgment about something. 2. What is an assertion? Possible answer: An <u>assertion</u> is a declaration of one's belief that may be proven true or false.
B. <i>Establishing a purpose for the lesson</i>	<p>The teacher tells the learners: (5 minutes)</p> <p><i>“Yesterday, the topics given to you were under the Anti-Rabies Act of 2007 and Animal Welfare Act. You were able to formulate opinions and assertions.</i></p> <p><i>(The teacher shows some of the statements to the learners by posting them on the board. He/She lets a randomly selected learner read them aloud in the class.)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I believe that animals of the same type can be inside a pen or a cage. (opinion) 2. A person should not be allowed to have pets if he cannot provide the animals with proper grooming, adequate food and clean shelter. (assertion)
C. <i>Presenting examples/ instances of the new lesson</i>	<p>(Time allotment: 20 minutes)</p> <p>Say:</p> <p><i>“The statement of assertion or opinion is also called the thesis statement of your essay or text. It provides the readers the main point or the idea of the paragraph. The statements that you will be using will be a powerful tool in creating a good persuasive text or essay.</i></p>

	<p>Ask: (<i>Call a random student to answer this.</i>)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do you understand about the word “persuade”? 2. What is a persuasive essay? <p>Possible answer: A persuasive essay is a type of essay in which the goal is to convince the readers to change views by presenting the writer's points in the paragraph.</p> <p>The teacher processes the learner's answer and presents the meaning to the class:</p> <p>Persuasive essay is used to persuade or convince the reader to perform an action or simply agree with the writer's stand. Its objective is to get the reader to agree with the writer's ideas.</p> <p>Basic Parts of a Persuasive Text:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction – contains the thesis statement and the background of your topic 2. Body – contains your analysis or evidences about your topic 3. Conclusion – sums up your ideas and reiterates your thesis statement. <p>Steps in Writing a Persuasive Essay</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Choose your subject. 2. Address the audience you are trying to persuade. 3. Clarify your purpose. 4. Use transition words to emphasize your points. 5. Use the last sentence to further persuade your reader or to agree with, or invite your readers to action. <p>Example:</p> <p style="text-align: center;"><u>Introduction</u> (Thesis Statement)</p> <p>1st Paragraph</p> <p style="padding-left: 40px;">Pet owners who did not have their dogs vaccinated should be given penalty because of three (3) reasons: putting the lives of their dogs at risk, putting in danger the people in the community, and putting pet owners themselves to possible imprisonment.</p>
--	--

	<p><u>Body</u></p> <p>2nd Paragraph</p> <p>Dogs not vaccinated are prone to risk of acquiring rabies virus especially when they happen to roam around the streets. If exposed to polluted environment within the community, they might scavenge waste materials that could possibly be the haven of rabies virus. It is a fact that rabies virus is not inherent in mammals but can be acquired from dirty environment.</p> <p>3rd Paragraph</p> <p>When we let our dogs go astray, people in the community may be in danger. It is important that if we let them roam without leash or chain, we must make sure that they be subject to anti-rabies vaccination regularly as this is stated in Anti-Rabies Act of 2007.</p> <p>4th Paragraph</p> <p>We, as pet owners, should be responsible enough in taking good care of our pets because the law provides that pet owners who fail to have their dogs registered and immunized against rabies will pay fine amounting to 2,000 pesos.</p> <p><u>Conclusion</u></p> <p>5th Paragraph</p> <p>Pet owners, therefore, should protect and promote the welfare of the animals. Otherwise, they will be given punishment for jeopardizing not only the lives of the animals but also the lives of people in the community, and worst the pet owners themselves.</p>
<i>D. Discussing new concepts and practicing new skills #1</i>	<p>Ask:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What is the topic of the persuasive essay? 2. Is the main point or topic of the writer clearly stated? Explain. 3. What is the author trying to make you think or do? 4. Are there evidences to support the author's main point? What are these evidences? 5. Were you convinced of the evidence/s stated by the author? Why? 6. Are there details or points that the author needs to add or delete? What are those points?

<p><i>E. Discussing new concepts and practicing new skills #2</i></p>	<p>The teacher groups the class into 5 and tells the learners to do the activity below:</p>
<p><i>F. Developing mastery (leads to Formative Assessment 3)</i></p>	<p>Directions: Write a 3-paragraph persuasive essay on a manila paper. Label each paragraph with INTRODUCTION, BODY, and CONCLUSION. Use the provided rubric as your guide for assessment.</p> <p><i>(Rubric is on Celebrating Diversity through World Literature 10, Module 1, p. 91)</i></p> <p><i>Please see enclosures for rubric.)</i></p>
<p><i>G. Finding practical applications of concepts and skills in daily living</i></p>	<p>Ask:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What is a persuasive essay? 2. What are the characteristics of a persuasive essay? 3. Why do you think authors formulate a persuasive essay?
<p><i>H. Making generalizations and abstractions about the lesson</i></p>	
<p><i>I. Evaluating learning</i></p>	
<p><i>J. Additional activities for application or remediation</i></p>	<p>OPTIONAL:</p> <p>REMEDIATION</p> <p>Directions: Write a 3-paragraph persuasive essay using the given statement below. Follow the rubric for assessment.</p> <p>Dogs and cats should not be allowed to roam around.</p> <p>ENRICHMENT:</p> <p>Directions: Choose a topic below and write a 3-paragraph persuasive essay. Follow the rubric for assessment.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. placing animals in cages 2. maltreating animals—kicking, whipping, etc.

V. REMARKS	
VI. REFLECTION	
A. No. of learners who earned 80% in the evaluation	
B. No. of learners who require additional activities for remediation	
C. Did the remedial lessons work? No. of learners who have caught up with the lesson	
D. No. of learners who continue to require remediation	
E. Which of my teaching strategies worked well? Why did these work?	
F. What difficulties did I encounter which my principal or supervisor can help me solve?	
G. What innovation or localized materials did I use/discover which I wish to share with other teachers?	

ENCLOSURE NO. 1

Republic Act No. 9482 - Anti-Rabies Act of 2007

- “An Act Providing for the Control and Elimination of Human and Animal Rabies, Prescribing Penalties for Violation Thereof and Appropriating Funds Therefor”

Under this law, the government created a **National Rabies Prevention and Control Program** which includes:

4. **Mass registration and vaccination of dogs.** (*Pet owners who fail to have their dog registered and immunized against rabies will pay a fine amounting to 2 000 pesos.*)
5. **Impounding, field control and disposition of unregistered, stray and unvaccinated dogs** (*An impounded dog shall be released to its owner upon payment of a fine not less than 500.00 pesos but not more than 1,000.00 pesos.*)
6. **Encouragement of the practice of responsible pet ownership (RPO)**
 - g. Have the dog regularly vaccinated against rabies and maintain a registration card which shall contain all vaccination conducted for accurate record purposes.
 - h. Submit the dogs for mandatory registration.
 - i. Maintain control over the dog and do not allow it to roam the streets or any public place without a leash.
 - j. Be a responsible owner by providing the dog with proper grooming, adequate food and clean shelter.
 - k. Within twenty-four (24) hours, report immediately any dog biting incident to the concerned officials for investigation or for any appropriate action and place such dog under observation by a government or private veterinarian.
 - l. Assist the dog bite victim immediately and shoulder the medical expenses incurred and other incidental expenses relative to the victim’s injuries.

Source: Global Alliance for Rabies Control

ENCLOSURE NO. 2

Animal Welfare Act of 1998 (RA 8485)

- was signed into law on February 11, 1998, which aims:
 - to protect and promote the welfare of animals in the Philippines by supervising and regulating the establishment and operation of all facilities utilized for breeding, maintaining, keeping, treating or training of all animals either as objects of trade or as household pets.

Animals need the following for their well-being:

- food, water
- health
- natural activities
- rest
- sleep

Five Basic Freedoms of Animals

- Freedom from: (1) thirst, hunger, and malnutrition, (2) physical discomfort and pain, (3) injury and disease, (4) fear and distress, and (5) freedom to conform to essential behavior pattern.

SOME LEGISLATION AND STANDARDS

3. When there is a need to kill an animal to put an end to its misery, it has to be determined and certified by a duly licensed veterinarian.
4. Animals for food (e.g. pigs, cow, etc.) should undergo a humane handling and slaughter (Department Act AO 18 series 2008). If someone is found guilty, he may suffer from imprisonment of not less than six (6) months or more than two (2) years or a fine of not less than one thousand pesos (P1,000.00) or more than five thousand pesos (P5,000.00), or both at the discretion of the court.

Source: Global Alliance for Rabies Control

ENCLOSURE NO. 3**RUBRIC FOR THE PERSUASIVE ESSAY**

Criteria	5	3	1	TOTAL
Completeness of Elements of Persuasive Essay	Introduction (Thesis statement), body, and conclusion are all present.	Lacks one element	Lacks all elements	
Teamwork (Participation/ Collaboration)	100% participated/ collaborated in the task	50% participated/ collaborated in the task	Less than 50% participated/ collaborated in the task	
Persuasive Techniques	Presents 2 or more legal bases to support their opinion and assertion	Presents only one legal basis to support their opinion and assertion	Presents no legal basis to support their opinion and assertion	
Language Convention	No grammatical error and misuse of punctuation marks	One grammatical error and misuse of punctuation marks	Two or more grammatical errors and misuse of punctuation marks	
Promptness/ Punctuality	Submits output on time or ahead of time	Submits output after class	Submits output a day after class	
TOTAL				

FILIPINO 7 (f7ps-1c-d-2)

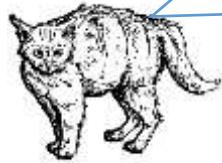
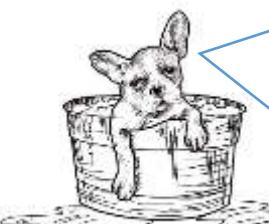
I. LAYUNIN	
A. <i>Pamantayang Pangnilalaman</i>	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga akdang pampanitikan ng Mindanao
B. <i>Pamantayan sa Pagganap</i>	Naisasagawa ng mga mag-aaral ang isang makatotohanang proyektong panturismo
C. <i>Mga Kasanayan sa Pagkatuto</i>	<p>PAGSASALITA (F7PS-1c-d-2)</p> <p>Naibabahagi ang sariling pananaw at saloobin sa pagiging karapat-dapat/ di karapat-dapat ng paggamit ng mga hayop bilang mga tauhan sa pabula</p>
II. NILALAMAN	<p>Mga Tiyak na Layunin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naiisa-isa ang mga mahahalagang pangyayari at mga aral na ipinababatid ng akda sa mga mambabasa; 2. Nakapagtatanghal ng isang maikling dayalogo sa klase ng kanilang sariling pananaw o saloobin sa pagiging karapat-dapat o di karapat-dapat sa paggamit ng hayop bilang mga tauhan sa pabula. <p>Panitikan: Natalo Rin Si Pilandok Pabulang Maranao</p> <p>Integrasyon ng Rabies Education: Kamalayan sa Rabies: Mga Kuru-kuro at Kamalian sa Rabies at ang Paggamot nito.</p>
III. KAGAMITANG PANTURO	
A. Sanggunian	
1. <i>Mga pahina sa Gabay ng Guro</i>	
2. <i>Mga Pahina sa Kagamitan Pang-Mag-aaral</i>	

3. Mga pahina sa Teksbuk	Pinagyamang Pluma7 (K to 12) pahina 30-34
4. Karagdagang Kagamitan mula sa portal ng Learning Resource	
5. Iba pang Kagamitang Panturo	Sipi ng pabula, pantulong na biswal o powerpoint presentation.
IV. PAMAMARAAN	
A. Balik-aral sa nakaraang aralin at o pasimula sa bagong aralin.	<p>Balik-Aral:</p> <p>Gawin:</p> <p>Panuto: Gamit ang <i>graphic organizer</i>, sumulat ng mga susing salita na na naglalarawan sa katangian ng isang pabula sa pisara</p> <p>Itanong:</p> <p>Mula sa inyong mga sagot, ano ang pabula?</p> <p>Posibleng sagot:</p> <p><i>Ang pabula ay isang kathang-isip sa anyong tuluyan. Mga hayop ang ginagamit bilang mga tauhan. Ang kuwentong ito ay nagbibigay ng aral sa mga mambabasa.</i></p> <p>Sabihin:</p> <p><i>"Batay sa graphic organizer, nalaman natin na ang pabula ay isang uri ng akdang pampanitikan kung saan ginagamit ang hayop bilang tauhan sa kuwento. Ang mga katangian ng mga hayop sa kuwento ang nagbibigay-aran sa mga mambabasa."</i></p> <p><i>"Mula sa ating binasang pabula na pinamagatang 'Natalo Rin si Pilandok', magbahagi ng ilang mga mahahalagang pangyayaring naganap sa akda."</i></p> <p>Panuto: Magbahagi sa klase ng mga mahahalagang pangyayaring naganap sa pabulang 'Natalo Rin si Pilandok.'</p> <p>Posibleng sagot:</p> <p><i>Mga mahahalagang pangyayari sa akda:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Ang pagiging mapanlamang ni Pilandok sa kanyang mga kasamahang hayop sa kagubatan.</i>

	<p>2. Nakaligtas si Pilandok kay buwaya. 3. Nakaligtas si Pilandok kay Baboy-ramo 4. Ang paghamon ni Pilandok kay Suso. 5. Natalo ni Suso si Pilandok.</p>
B. Paghabibi sa layunin ng aralin.	<p>Sabihin: <i>“Sa pabalang Maranao na Natalo Rin Si Pilandok ay nalaman natin kung anong uri ng tauhan si Pilandok sa kuwento. Nakilala siya bilang tuso at mapanlamang sa kapwa.”</i></p> <p><i>“Ngayon naman ay subukin natin ang inyong mga alam na halimbawang pabula.”</i></p> <p>Gawin: Ipakita ang mga larawan ng mga halimbawa pabula. Hayaang ibahagi ng mga mag-aaral kung ano ang nalalaman nila tungkol sa sumusunod na pabula.</p> <p>Mga Halimbawang Pabula:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Si Pagong at si Matsing 2. Si Langgam at si Tipaklong 3. Ang Aso at ang Anino

	<p>Itanong:</p> <p>1. Ano-anong mga katangian ng mga nabanggit na hayop sa pabula?</p> <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Ang mga hayop sa mga pabula ay may kanya-kanyang katangian ipinakita sa kuwento. Gaya ng unggoy na nakilala bilang matalino at mapanlamang sa kapwa, mga tipaklong bilang masisipag, at iba pa.</i></p> <p>2. Sa iyong palagay, saan inihahalintulad ng mga manunulat ang mga katangian ng hayop sa pabula?</p> <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Sa mga tao inihahalintulad ang mga katangian ng hayop sa nabanggit na mga pabula.</i></p>
C. Pag-uugnay ng mga halimbawa sa bagong aralin	<p>Sabihin:</p> <p><i>“Nagsimula ang pabula kay Aesop na siyang itinuturing bilang ‘Ama ng Sinaunang Pabula’ na namuhay noong panahong 620-560 BC. Siya ay isinilang na kuba at may kapansanan sa pandinig. Lumaki na isang alipin subalit sa kanyang ipinakitang sipag, katapatan, at talino ay pinagkalooban siya ng kalayaan ng kanyang amo.</i></p> <p><i>Tinataya na siya ay lumikha ng mahigit sa 200 pabula nang siya ay nabubuhay pa. Maituturing na pambata lamang ang pabula dahil sa mga hayop na nagsasalitang parang mga tao pero sa katotohanan ay iniuugnay ang mga hayop na ito sa katangian ng mga tao upang turuan sa tamang pag-uugali at pakikitungo sa kapwa.</i></p> <p><i>Sa mga tauhang hayop ng mga pabula masasalamin ang mga katangieng taglay ng mga tao tulad ng pagiging malupit, makasarili, mayabang, tuso, madaya, at iba pa. Itinuturo rin ng pabula ang tama, mabuti, makatarungan at makataong pag-uugali at pakikitungo sa kapwa. Ngunit kagaya rin natin ang mga hayop, may mga bagay na hindi magandang nagagawa sa kanila na nagtulak upang magalit, mainis o lumabas ang hindi magandang katangian bilang mga hayop.”</i></p> <p><i>-halaw sa Kaligirang Pangkasaysayan ng Pabula</i></p> <p>Itanong:</p> <p>Magbigay ng mga halimbawang pangyayari na nagtulak sa mga nabanggit na hayop kung kaya't nagagawa nilang magalit at kalaunan ay makapanakit sa iba.</p>
D. Pagtalakay ng bagong	<p>Gawin:</p> <p>Gawain 1: Anong Say Mo?</p>

konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #1	<p>Panuto: Magbahagi sa klase ng sariling pananaw at saloobin sa mga sumusunod na pahayag tungkol sa hayop.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Ang <i>rabies</i> ay naipapasa sa pamamagitan ng mga kagat ng hayop gaya ng aso, pusa at unggoy. 2 Ang mga pusa ay may siyam na buhay. 3 Ang mga pilandok ay likas na mapanlinlang sa mga kapwa hayop. 4 Ang mga tuta ay mas matindi ang taglay na <i>rabies</i> kaysa sa may ilang buwan ng aso. <p>Magbigay ng input tungkol sa mga kuru-kuro at kamalian sa <i>rabies</i> at ang paggamot nito.</p>
E. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #2	<p>Sabihin: Mas palawigin pa natin ang kamalayan sa <i>rabies</i>.</p> <p>Talakayin:</p> <p>1. Ano ang <i>Rabies</i>? Ang <i>rabies</i> ay nakamatatay na sakit sanhi ng <i>rabies virus</i>. Naaapektuhan nito ang utak at wala itong lunas. Naisasalin ito sa iba sa pamamagitan ng laway galing sa may <i>rabies</i> na hayop o tao. Ito ay sakit na puwedeng makuha ng <i>mammals</i>.</p> <p>2. Bakit hindi dapat kumunsulta sa albularyo o magtatandok? Ang karaniwang ginagawa ng magtatandok o albularyo ay paduguin ang sugat at sipsipin ito sa paniniwalang masisip niya ang <i>rabies</i>. Bukod sa maaari itong magdulot ng impeksyon, wala itong bisa sapagkat hindi sa dugo dumadaan ang <i>virus</i>. Higit sa lahat, mapanganib rin ito sa magtatandok dahil maaari siyang mahawaan ng <i>rabies</i> kapag malapatan siya ng laway ng asong may <i>rabies</i>.</p> <p>Mas mainam na lumapit sa <i>doctor</i> o <i>nurse</i> sa <i>animal bite treatment center</i> sapagkat pinag-aranan at pinagsanayan nila ang <i>rabies virus</i> sa pagkalat sa katawan at magdulot ng sakit.</p> <p>3. Bakit hindi pwede ang tradisional na gamot tulad ng bawang? Bagamat maaaring makatulong sa pagpatay ng <i>bacteria</i> ang mga tradisional na gamot, ang <i>rabies</i> ay sanhi ng <i>virus</i> kaya hindi makatutulong ang bawang o dagta ng papaya. Kailangan ding mag-ingat sa paggamit nito sa paggamot ng ibang sugat sapagkat posible nitong mairita ang balat at lumubha pa ang sugat.</p>

	<p><i>Pinagkunan:</i></p> <p>Matuguinas, Mary Faye D.V. "Gabay ng Guro sa Paggamit ng Flip Chart." rabiesalliance.org. Accessed March 03, 2018. https://rabiesalliance.org/resource/rabies-information-flipchart-teaching-guide.</p>
F. Paglinang sa Kabihasaan	<p>Gawin: Gawain 2: Pangkatang gawain: <i>Usapang Hayop</i></p> <p>Panuto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bawat pangkat ay bubunot ng isang hayop na kanilang magiging kinatawan sa pagsasagawa ng dayalogo. 2. Mag-isip ng dayalogo na angkop sa mga katangian ng napiling hayop. Ihambing ang tunay na katangian ng hayop sa naging katangian nito mula sa inihalaw na pabula. <p>Mga hayop na gagamitin ng bawat pangkat:</p> <p>A. Pusa</p> <div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content;"> <p>Ang inang pusa ay umalis upang hanapin kahit sa dulo ng daigdig ang taksil na mag-inang daga. Naghihiyaw na tinawag ang itinuring niyang kaibigan hindi naging karapat-dapat sa pagtitiwala niya.</p> </div> <p>-hango sa pabulang Ang Pusa at ang Daga</p> <p>B. Aso</p> <div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content;"> <p>"Malaki at masarap ang dalang karne ng asong nasa harap ko. Kapag nakuha ko ang karneng 'yan, magkakaroon ako ng dalawang karne. Tiyak mas mabubusog ako at siguradong may tira pa para panghapunan. Tatakutin ko siya at kukunin ang karne nito."</p> </div> <p>-hango sa pabulang Ang Aso at ang Anino</p>

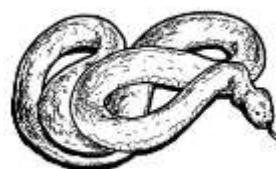
C. Baboy-ramo

"Sa wakas, dumating din ang aking pagkain. Gutom na gutom na ako sa maghapong hindi pagkain, Pilandok, kaya't humanda ka na dahil ikaw ngayon ang aking magiging hapunan,"

-hango sa pabulang Nataло Rin si Pilandok

D. Ahas

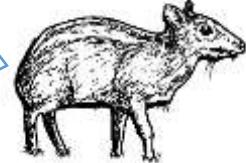

"Tignan mo nga naman ang buhay kapag sinuswerte, hindi ko na kailangang humanap ng pagkain sa iba. Dito pa lamang ay mabubundat na ako sa busog."

-hango sa pabulang Ang Malupit na Ahas

E. Pilandok

"Tiyak na mabubusog ka riyan dahil malaman iyan at tiyak, hindi mo na gugustuhin pang kumain ng isang munting hayop na tulad ko pagkatapos mo siyang makain."

-hango sa pabulang Nataло Rin si Pilandok

3. Bibigyan sila ng 5-minuto sa paghahanda sa pagbabahagi ng kanilang kasagutan. Sa huling bahagi ay magbigay ng opinyon sa tanong na:
Karapat-dapat ba ang paggamit ng mga hayop bilang mga tauhan sa pabula? Bakit?
4. May 2-minutong ibibigay para sa pagtatanghal ng bawat pangkat.
5. Pumili ng 2-3 kinatawan bilang tagapagsalita ng bawat pangkat.
6. Gamitin ang rubrik sa pagmamarka.
7. Magbigay ng feedback at karagdang impormasyon sa bawat pagtatanghal ng bawat pangkat.

KRAYTERYA	Lubhang Kasiya-siya 5	Kasiya-siya 3	Hindi Kasiya-siya 2	Puntos
Kaughnayan ng Paksa	Mahusay na nasagot ang mga tanong na may kaughnayan sa tinalakay na paksa.	Nasagot ang tanong ngunit nakitaan ng ilang walang kaughnayan sa paksa.	Walang kaughnayan ang naging sagot sa paksa.	
Pagkakaganap ng Tauhan sa Dayalogo	Makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkakaganap ng tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha. Mahusay na paglalarawan ng realidad na sitwasyon at karapatan ng tauhan.	Hindi gaaanong makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkakaganap ng tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha.	Hindi makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkakaganap ng mga tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha.	
Pagtutulungan at Partisipasyon	Nagtulong-tulong lahat ng kasapi ng pangkat sa paghahanda para sa gagawin na pagtatanghal ng gawain.	Mayroong ilan sa mga kasapi ang hindi tumulong sa paghahanda para sa gagawin na pagtatanghal ng gawain.	Karamihan sa kasapi ng pangkat ay hindi tumulong.	
Dating sa mga Tagapakinig	Nakapupukaw ng interes at kawilihan sa mga tagapakinig ang pagtatanghal .	May iilan ang hindi nagpapakita ng interes at kawilihan sa pagtatanghal .	Walang nagpapakita ng interes at kawilihan sa pagtatanghal.	

G. Paglalapat ng aralin sa pang-araw-araw na buhay.	Sabihin: “Nalaman natin na ang mga katangian ng hayop na sinasalamin sa pabula ay batay rin sa katangian ng mga tao sa paligid. Kung gayon, subukan nating sagutin ang layunin ng pabula sa mga mambabasa.”
H. Paglalahat ng Aralin	Itanong: Sa inyong sariling pananaw, paano nakatutulong ang mga aral na nakukuha sa pabula sa ating pang-araw-araw na pamumuhay? Posibleng sagot: <i>Kahit hayop ang mga pangunahing tauhan sa pabula, ang aral ay higit na ikinikintal pa rin sa isipan ng mga mambabasa.</i>
I. Pagtataya ng Aralin	Sabihin: “Muli, palawigin natin ang ating tinalakay ngayong araw.” Gawin: Panuto: Maglahad ng sariling pananaw kung karapat-dapat ba o hindi ang paggamit ng hayop batay sa pahayag na inihalaw sa pabulang “Ang Aso at ang Leon”. <i>Hinarap siya ng matandang aso at galit na nagwika, “akala mo siguro ay mapapatay mo ako sa pamamagitan ng leong iyon!” “Matanda na ako at maraming karanasan.” -halaw sa pabulang “Ang Aso at ang Leon”</i>
J. Karagdagang gawain para sa takdang-aralin at remediation.	Gawin: Takdang Aralin: Panuto: Bumuo ng isang monologo tungkol sa kabutihang naidudulot ng mga hayop sa tao. Pumili ng isang hayop bilang tauhan sa mabubuong monologo. Isulat ang takda sa kwaderno.
V. MGA TALA	
VI. PAGNINILAY	
A. Bilang ng mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.	
B. Bilang ng mga-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation	

C. Nakatulong ba ang remediation? Bilang ng mag-aaral na nakaunawa sa aralin.	
D. Bilang ng mag-aaral na magpapatuloy sa remediation	
E. Alin sa mga istratehiya ng pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?	
F. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyonan sa tulong ng aking prinsipal / punong-guro at superbisor?	
G. Anong kagamitan ang aking nadibuho na nais kong ibahagi sa mga kapuwa ko guro?	

TEACHER'S HANDOUT

Input sa kamalayan sa *rabies*.

1. Ano ang *Rabies*?

Ang *rabies* ay nakamamatay na sakit sanhi ng *rabies virus*. Naaapektuhan nito ang utak at wala itong lunas. Naisasalin ito sa iba sa pamamagitan ng laway galing sa may *rabies* na hayop o tao. Ito ay sakit na puwedeng makuha ng *mammals*.

2. Bakit hindi dapat kumunsulta sa albularyo o magtatandok?

Ang karaniwang ginagawa ng magtatandok o albularyo ay paduguin ang sugat at sipsipin ito sa paniniwalang masisipsip niya ang *rabies*. Bukod sa maaari itong magdulot ng impeksyon, wala itong bisa sapagkat hindi sa dugo dumadaan ang *virus*. Higit sa lahat, mapanganib din ito sa magtatandok dahil maaari siyang mahawaan ng *rabies* kapag malapatan siya ng laway ng asong may *rabies*. Mas mainam na lumapit sa *doctor* o *nurse* sa *animal bite treatment center* sapagkat pinag-aralan at pinagsanayan nila ang *rabies virus* sa pagkalat sa katawan at magdulot ng sakit

3. Bakit hindi pwede ang tradisional na gamot tulad ng bawang?

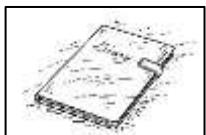
Bagamat maaaring makatulong sa pagpatay ng *bacteria* ang mga tradisional na gamot, ang *rabies* ay sanhi ng *virus* kaya hindi makatutulong ang bawang o dagta ng papaya. Kailangan din mag-ingat sa paggamit nito sa paggamot ng ibang sugat sapagkat posible nitong mairita ang balat at lumubha pa ang sugat.

Pinagkunan:

Matuguinas, Mary Faye D.V. "Gabay ng Guro sa Paggamit ng Flip Chart." rabiesalliance.org. Accessed March 03, 2018. <https://rabiesalliance.org/resource/rabies-information-flipchart-teaching-guide>.

FILIPINO 8 (f8pu-iiie-f-32)

I. LAYUNIN	
A. <i>Pamantayang Pangnilalaman</i>	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kaugnayan ng panitikang popular sa kulturang Pilipino
B. <i>Pamantayan sa Pagganap</i>	Ang mag-aaral ay nakabubuo ng kampanya tungo sa panlipunang kamalayan sa pamamagitan ng <i>multimedia (social media awareness campaign)</i>
C. <i>Mga Kasanayan sa Pagkatuto</i>	<p>PAGSULAT (F8PU-IIle-f-32)</p> <p>Nagagamit sa pagsulat ng isang dokumentaryong pantelebisyon ang mga ekspresiyong nagpapakita ng kaugnayang lohikal</p>
II. NILALAMAN	<p>Tiyak na Layunin:</p> <p>Nakabubuo ng isang 2-minutong dokumentaryong pantelebisyon patungkol sa responsableng pangangalaga ng hayop gamit ang mga ekspresyon nagpapakita ng kaugnayang lohikal.</p> <p>Panitikan: Documentaryong Pantelebisyon Wika: Mga Konseptong May Kaugnayang Lohikal</p> <p>Integrasyon ng Rabies Education:</p> <p>Kamalayan sa <i>Rabies</i>: Ang <i>Rabies</i> Bilang Nakamamatay na Sakit at ang Epekto nito sa Pamilya</p> <p>Pangontra sa Kagat ng Hayop: Ang Pag-unawa sa Ugali ng Aso upang Makaiwas sa Kagat nito</p>
III. KAGAMITANG PANTURO	
A. Sanggunian	
1. Mga pahina sa Gabay ng Guro	
2. Mga Pahina sa Kagamitang Pang-Mag-aaral	Grade 8 Module, Pahina 478-480
3. Mga pahina sa Teksbuk	

4. Karagdagang Kagamitan mula sa portal ng Learning Resource	
6. Iba pang Kagamitang Panturo	Mga halaw na larawan na nagpapakita ng problema sa lipunan, pantulong na biswal, marker, video clip ng dokumentaryong pantelebisyon
IV. PAMAMARAAN	
A. Balik-aral sa nakaraang aralin at o pasimula sa bagong aralin.	<p>Sabihin: <i>“Natalakay natin noong nakaraang araw ang halimbawa ng isang dokumentaryong pantelebisyon. Ngayon naman ay subukin natin ang inyong galing sa paghula ng mga kilalang dokumentarong pantelebisyon batay sa mga nakahandang larawan.”</i></p> <p>Gawin: (Laro) Gawain 1 Ipatukoy ang mga kilalang dokumentaryong pantelebisyon gamit ang larawan bilang <i>clue</i>.</p> <p>Mahalagang Paalala: Maaaring gumamit ng larawan ang guro bilang mga halimbawa ng palabas batay sa kanilang kaalaman.</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="I"/> - <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value=""/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="I"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="T"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value=""/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="S"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px;" type="text" value="S"/> </div> <p style="text-align: center;">Sagot: I-Witness</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="S"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="T"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value=""/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="R"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value=""/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="L"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value=""/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="N"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px;" type="text" value="E"/> </div> <p style="text-align: center;">Sagot: Storyline</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value=""/> A <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin-right: 10px;" type="text" value="Y"/> <input style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px;" type="text" value=""/> </div> <p style="text-align: center;">Sagot: Kaya</p>

	<p>Itanong:</p> <p>Ano ang layunin ng natukoy na dokumentaryong pantelebisyon sa mga manonood?</p> <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Layunin ng dokumentaryong pantelebisyon ang maghatid ng komprehensibong pagtalakay sa tunay na pangyayari sa buhay ng isang tao.</i></p>
B. Paghahabi sa layunin ng aralin.	<p>Sabihin:</p> <p><i>"Ngayon naman ay subukan nating kunin ang mensaheng nais iwan sa mga manonood ng isang halimbawa ng dokumentaryong pantelebisyon."</i></p> <p>Gawin:</p> <p>Gawain 2: Pagpapanood ng dokumentaryong pantelebisyon Pamagat: Bagsik ng Rabies (12.37 minuto)</p> <p><i>Pinagkunan:</i></p> <p><i>YouTube Channel Zero Mella. March 14, 2017. Accessed October 07, 2018. https://www.youtube.com/watch?v=fcfVrv gabz0.DOH-Rabies Education</i></p> <p>A. Ipasagot ang mga gabay na tanong pagkatapos ng pagpapanood.</p> <p>Gabay na Tanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ano ang ipinakikita sa napanood na dokumentaryo?<i>Posibleng sagot:</i> <i>Ipinakita sa dokumentaryong pantelebisyon ang maaaring ibunga ng rabies sa mga tao.</i> 2. Bakit marami pa rin ang nagiging biktima ng rabies sa kabilang programang ipinatutupad ng pamahalaan? <i>Posibleng sagot:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Marami pa rin ang nagiging biktima ng rabies dahil hindi nila ginagawa ang mga tamang hakbang upang maagapan ang pagkalat nito.</i> ▪ <i>Marami pa rin ang nagiging biktima ng rabies dahil sa irresponsableng pag-aalaga ng mga hayop.</i> <p>B. Itala sa pisara ang mga sagot ng mga mag-aaral. Ihanda ang mga ito para sa pagproseso sa pagtalakay ng wika.</p>

	<p>Alternatibong Gawain: Pagbasa ng isang <i>blog</i>: Sa “<i>Gitna ng Dilim</i>” ni Mil Adonis</p>
C. Pag-uugnay ng mga halimbawa sa bagong aralin	<p>Sabihin: “Pansin ang mga pangungusap na nakasulat sa pisara. Ito ay mula sa inyong mga naging kasagutan mula sa napanood na dokumentaryong pantelebisyon.”</p> <p>Possible sagot: Marami pa rin ang nagiging biktima ng rabies dahil hindi nila ginagawa ang mga tamang hakbang upang maagapan ang pagkalat nito. Marami pa rin ang nagiging biktima ng rabies dahil sa irresponsable pag-aalaga ng mga hayop.</p> <p>Itanong:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ano-anong mga ginamit na pang-ugnay sa pangungusap? <p>Possible sagot: Ang mga pang-ugnay na ginamit sa pangungusap ay dahil at upang.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paano ginamit ang mga pang-ugnay sa pangungusap? <p>Possible sagot: Ginamit ang mga pang-ugnay para sa pagtukoy ng sanhi at naging bunga sa pangyayari. Ginamit ito bilang tagapagdugtong ng pahayag.</p>
D. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #1	<p>Sabihin: “Ngayon, bigyan natin ng linaw ang paggamit ng mga pang-ugnay kung saan ito ay nagpapakita ng kaugnayang lohikal sa pagbuo ng pangungusap.”</p> <p>Gawin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talakayin sa klase ang mga ekspresiyong nagpapakita ng mga ugnayang lohikal. May mga konseptong higit na nagiging makahuligan kapag pinag-ugnay o pinagsama. Halimbawa nito ang mga konseptong nagpapahayag ng relasyon o kaugnayang lohikal tulad ng <i>dahilan at bunga, layunin at paraan, paraan at resulta, kondisyon at bunga o kinalabasan</i>. <p>1. Dahilan at Bunga/Resulta –Nagpapahayag ng sanhi o dahilan ng isang pangyayari. Nagsasabi naman ng bunga o kinalabasan ang resulta nito.</p> <p>Nag-aaral siya nang mabuti (dahilan+pang-ugnay+resulta) kaya/ kaya naman natuto na siya nang husto.</p>

	<p>2. Paraan at Layunin – Ipinakikita ng relasyong ito kung paano makakamit ang isang layunin sa tulong ng isang paraan.</p> <p>Nag-aaral siya nang mabuti upang /para/nang sa ganoo'y (paraan+p.u.+layunin) matuto nang husto</p> <p><i>Sa relasyong ito, ginagamit ang mga pang-ugnay na para, upang, o nang sa ganoon upang maihudyat ang layunin.</i></p> <p>3. Paraan at Resulta –Nagpapakita ang relasyong ito kung paano nakukuha ang resulta.</p> <p>Nakatapos siya ng kaniyang kurso (resulta + paraan) sa matiyagang pag-aaral.</p> <p><i>Mapapansing walang ginamit na pang-ugnay ang relasyong ito. Inihuhudyat ng sa ang paraang ginamit upang makamit ang resulta.</i></p> <p>4. Kondisyon at Bunga o Kinalabasan – Maihahayag ang relasyong ito sa dalawang paraan. Una, tumbalik o salungat sa katotohanan ang kondisyon. At ikalawa, haypotetikal ang kondisyon</p> <p>Natuto ka sana nang husto (bunga + p.u. +kondisyon) kung nag-ral ka nang mabuti.</p> <p>Gawin: Bumuo ng mga halimbawang pangungusap na nagpapakita ng mga ekspresyong nagpapakita ng ugnayang lohikal at tukuyin ang mga ginamit na pang-ugnay.</p>
E. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #2	<p>Sabihin: <i>“Upang malaman natin kung higit na naunawaan ang mga gamit ng pang-ugnay na nagpapakita ng ugnayang lohikal, subukan nating sagutan ang pagsasanay.”</i></p> <p>Gawin: Gawain 3: Pagsasanay sa Wika. Tukuyin at bilugan ang mga pang-ugnay sa pangungusap na may ekspresyong nagpapakita ng mga ugnayang lohikal.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Isa kada sampung minuto ang namamatay sa buong mundo dahil sa <i>rabies</i> at karamihan dito ay mula sa kagat ng aso.

2. Ang mga biktima ng *rabies* ay may 99.9% posibilidad na mamatay at maiwasan lamang kung agad mapabakunahan ang biktima.
3. Batay sa pag-aaral, 40% ng mga biktima ng nakamamatay na *rabies* ay mga batang nasa edad 15 taong gulang pababa kaya maigting na isinusulong ng *Global Alliance for Rabies Control* ang kaalaman sa *rabies*.
4. Ang pagtatandok, paglalagay ng bawang, pagsisipsip ng dugo sa nakagat na bahagi at paggamit ng bato ng mga albularyo ay hindi makatitiyak sa pagkawala ng *rabies*. Sakali, mas pinalala pa nito ang sitwasyon at maaaring magdulot ng impeksyon.
5. Upang makaiwas sa kagat ng isang aso na kinakikitaan ng *rabies*, agad na lumayo, bigyang babala ang mga tao na umiwas dito at ipagbigay-alam agad sa awtoridad ang nikitang aso.

Sabihin:

“Sa ating maikling pagsasanay, napag-alaman natin na hindi pala biro ang isang simpleng kagat ng aso na ating binabalewala. Ito ay maaaring magdulot sa atin ng kamatayan dahil sa virus na rabies.”

Magbibigay ng input ang guro tungkol sa *Rabies Education*.

I. Ano ang *Rabies*?

Importanteng malaman ng mga bata kung ano ang *rabies* at kung ano ang nagsasanhi nito upang maunawaan nila ang basehan ng mga gawain upang sugpuin ang *rabies*. Kailangan din maituro sa mga bata kung anong uri ng mga hayop ang maaaring magkaroon ng *rabies* upang malaman nila na posible silang magkasakit kapag nakagat o madilaan sila nito.

- Nakamamatay na sakit sanhi ng *rabies virus*.
- Naaapektuhan nito ang utak at wala itong lunas.
- Naisasalin ito sa iba sa pamamagitan ng laway galing sa may *rabies* na hayop o tao.
- Ito ay sakit na puwedeng makuha ng *mammals* tulad ng aso, pusa, unggoy at tao.

	<p>II. Paano maiwasang magka-<i>rabies</i> ang alagang hayop?</p> <p>Habang bata pa, magandang maituro ang pinakapektibong paraan upang maiwasang magka-<i>rabies</i> ang alagang hayop. Kailangan ay maging responsableng tagapag-alaga ng hayop. Kailangang ipaliwanag ang kahalagahan ng mga ito sa mga bata upang sundan nila ang nabanggit na paraan.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pabakunahan laban sa <i>rabies</i> ang alagang aso simula tatlong buwan ang edad. ▪ Bigyan ng masustansyang pagkain at malinis na inumin. ▪ Siguraduhing malinis at komportable ang tirahan ng alaga. ▪ Huwag hayaang gumala sa labas ng bahay ang inyong alaga. Lagyan ito ng tali kapag ilalabas. <p><i>Pinagkunan:</i></p> <p><i>Matuguinas, Mary Faye D.V. "Gabay ng Guro sa Paggamit ng Flip Chart." rabiesalliance.org. Accessed March 03, 2018. https://rabiesalliance.org/resource/rabies-information-flipchart-teaching-guide.</i></p>
F. Paglinang sa Kabihasaan	<p>Sabihin:</p> <p><i>"Ngayon ay dumako naman tayo sa ating pangkatang gawain. Sukatin natin ang inyong kakayahang pagbuo ng isang maikling dokumentaryong pantelebisyon."</i></p> <p>Gawin: (Pangkatan)</p> <p>Gawain 4: Pagbuo ng dokumentaryong pantelebisyon</p> <p>Pumili ng paksa at bumuo ang bawat pangkat ng 2-minutong dokumentaryong pantelebisyon gamit ang <i>cellphone</i>. Ipakita ang epekto nito sa lipunan at magmungkahi ng solusyon patungkol dito. Gamitin ang mga ekspresyon naghahayag ng ugnayang lohikal.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Adiksyon sa pinagbabawal na gamot b. Pagtatrabaho sa murang edad c. Hindi pangangalaga sa kalikasan o kapaligiran d. Pananakit sa mga hayop <p>Alternatibong gawain:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maaaring ipasadula sa mga mag-aaral kung walang <i>cellphone</i> na magagamit. • Himukin ang mga mag-aaral na gamitin ang mga ekspresyon naghahayag ng ugnayang lohikal.

	<ul style="list-style-type: none"> • Gamitin ang rubriks sa pagmamarka ng mabubuong dokumentaryong pantelebisyon. 																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Pinakamahusay 4</th><th>Mahusay 3</th><th>Umuunlad 2</th><th>Nagsisimula 1</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4">Nilalaman: Layunin</td></tr> <tr> <td>Ang presentasyon ay may tiyak na layunin o tema. Ang lahat ng ipinakita rito ay may tiyak na kaugnayan sa layunin at lubhang makabuluhang.</td><td>Ang presentasyon ay may tiyak na paksa, at may kaugnayan ang mga ipinakita rito sa paksa.</td><td>May tiyak na paksa ang presentasyon ngunit ilang bahagi lamang ang nagpapakita ng kaugnayan ng paksa.</td><td>Di malinaw na naipakita ang paksa at ang karamihan sa bahagi ay walang malinaw na kaugnayan sa tema.</td></tr> <tr> <td colspan="4">Nilalaman: Kongklusyon</td></tr> <tr> <td>Ginamit ko ang aking natutuhan at mga dati ng kaalaman upang mailahad ang aking pag-unawa sa mga datos na nakalap.</td><td>Nakapaghinahua ako nang maayos na kongklusyon mula sa mga datos na nakalap.</td><td>Sa tulong ng iba, nakapaghinahua ako ng isang magandang konklusyon.</td><td>Di naging madali ang paghinuhak ng konklusyon.</td></tr> <tr> <td colspan="4">Katangiang Pang-Multimedia</td></tr> <tr> <td>Gumamit ng mga grapiko, video, tunog, at iba pang multimedia na makatutulong upang higit na maging makabuluhang ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng copyright sa paggamit ng multimedia features.</td><td>Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng <i>copyright</i> sa paggamit ng <i>multimedia features</i>.</td><td>Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon, ngunit may mga pagkakatao ng nalalayo sa tema. Sumunod sa batas kaugnay ng</td><td>Di-gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon.</td></tr> </tbody> </table>	Pinakamahusay 4	Mahusay 3	Umuunlad 2	Nagsisimula 1	Nilalaman: Layunin				Ang presentasyon ay may tiyak na layunin o tema. Ang lahat ng ipinakita rito ay may tiyak na kaugnayan sa layunin at lubhang makabuluhang.	Ang presentasyon ay may tiyak na paksa, at may kaugnayan ang mga ipinakita rito sa paksa.	May tiyak na paksa ang presentasyon ngunit ilang bahagi lamang ang nagpapakita ng kaugnayan ng paksa.	Di malinaw na naipakita ang paksa at ang karamihan sa bahagi ay walang malinaw na kaugnayan sa tema.	Nilalaman: Kongklusyon				Ginamit ko ang aking natutuhan at mga dati ng kaalaman upang mailahad ang aking pag-unawa sa mga datos na nakalap.	Nakapaghinahua ako nang maayos na kongklusyon mula sa mga datos na nakalap.	Sa tulong ng iba, nakapaghinahua ako ng isang magandang konklusyon.	Di naging madali ang paghinuhak ng konklusyon.	Katangiang Pang-Multimedia				Gumamit ng mga grapiko, video, tunog, at iba pang multimedia na makatutulong upang higit na maging makabuluhang ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng copyright sa paggamit ng multimedia features.	Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng <i>copyright</i> sa paggamit ng <i>multimedia features</i> .	Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon, ngunit may mga pagkakatao ng nalalayo sa tema. Sumunod sa batas kaugnay ng	Di-gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon.
Pinakamahusay 4	Mahusay 3	Umuunlad 2	Nagsisimula 1																										
Nilalaman: Layunin																													
Ang presentasyon ay may tiyak na layunin o tema. Ang lahat ng ipinakita rito ay may tiyak na kaugnayan sa layunin at lubhang makabuluhang.	Ang presentasyon ay may tiyak na paksa, at may kaugnayan ang mga ipinakita rito sa paksa.	May tiyak na paksa ang presentasyon ngunit ilang bahagi lamang ang nagpapakita ng kaugnayan ng paksa.	Di malinaw na naipakita ang paksa at ang karamihan sa bahagi ay walang malinaw na kaugnayan sa tema.																										
Nilalaman: Kongklusyon																													
Ginamit ko ang aking natutuhan at mga dati ng kaalaman upang mailahad ang aking pag-unawa sa mga datos na nakalap.	Nakapaghinahua ako nang maayos na kongklusyon mula sa mga datos na nakalap.	Sa tulong ng iba, nakapaghinahua ako ng isang magandang konklusyon.	Di naging madali ang paghinuhak ng konklusyon.																										
Katangiang Pang-Multimedia																													
Gumamit ng mga grapiko, video, tunog, at iba pang multimedia na makatutulong upang higit na maging makabuluhang ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng copyright sa paggamit ng multimedia features.	Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng <i>copyright</i> sa paggamit ng <i>multimedia features</i> .	Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon, ngunit may mga pagkakatao ng nalalayo sa tema. Sumunod sa batas kaugnay ng	Di-gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon.																										

	<i>multimedia features.</i>	<i>copyright sa paggamit ng multimedia features.</i>	
Pagging Malikhain			
	Ang presentasyon ay ginamitan ng kakaibang mga likhang sining upang mahikayat ang mga manonood, makadaragdag sa pagpapalabas ng layunin at tema ng paksa.	Ang presentasyon ay ginamitan ng kakaibang mga likhang sining upang mahikayat ang mga manonood.	Sinubukang gamitan ng kakaibang mga likhang sining upang mahikayat ang mga manonood.
Pagtatanghal			
	Pinaghandaang mabuti ang bawat linya at malinaw na binigkas ang bawat salita. Naipakita ang kabuluan ng paksa at tema nito	Pinaghandaan ng mabuti ang bawat linya at malinaw na binigkas ang bawat salita.	May mga ilang pagkakatao ng kinabahan habang nagsasalita.
Magbigay ng <i>feedback</i> ukol sa <i>output</i> ng gawain.			
G. Paglalapat ng aralin sa pang-araw-araw na buhay.	Itanong: Ano-ano ang kaakibat na responsibilidad ng mga manonood sa mga paksang inihahatid ng mga dokumentaryong pantelebisyon? Isa-isahin. Posibleng sagot:	Nilalaman ng ilang mga dokumentaryong pantelebisyon ang mga suliranin na hindi napagtutuunan ng pansin ng pamahalaan kung kaya't mula sa manonood ay iminumulat sila sa totoong kalagayan ng bansa. Daan ito upang mabigyan ng tulong ang nangangailangan.	
H. Paglalahat ng Aralin			

I. Pagtataya ng Aralin	
J. Karagdagang gawain para sa takdang-aralin at remediation.	<p>Takdang Aralin: Bumuo ng mga pangungusap gamit ang mga ekspresyong nagpapakita ng mga ugnayang lohikal batay sa mga larawan.</p>
V. MGA TALA	
VI. PAGNINILAY	
A. Bilang ng mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.	
B. Bilang ng mga-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation	
C. Nakatulong ba ang remediation? Bilang ng mag-aaral na nakaunawa sa aralin.	
D. Bilang ng mag-aaral na magpapatuloy sa remediation	
E. Alin sa mga istratehiya ng pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?	
F. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyonan sa tulong ng aking prinsipal / punong-guro at superbisor?	
G. Anong kagamitan ang aking nadibuho na nais kong ibahagi sa mga kapuwa ko guro?	

TEACHERS' HANDOUT

Pagtalakay sa mahahalagang konsepto tungkol sa paggamit ng mga konseptong may kaugnayang lohikal.

May mga konseptong higit na nagiging makahuligan kapag pinag-ugnay o pinagsama. Halimbawa nito ang mga konseptong nagpapahayag ng relasyon o kaugnayang lohikal tulad ng *dahilan at bunga, layunin at paraan, paraan at resulta, kondisyon at bunga o kinalabasan*.

- 1. Dahilan at Bunga/Resulta** –Nagpapahayag ng sanhi o dahilan ang dahilan ng isang pangyayari. Nagsasabi naman ng bunga o kinalabasan ang resulta nito.

 Nag-aaral siya nang mabuti (dahilan + pang-ugnay+resulta)
kaya/ kaya naman natuto
na siya nang husto.

- 2. Paraan at Layunin** – Ipinakikita ng relasyong ito kung paano makakamit ang isang layunin sa tulong ng isang paraan.

 Nag-aaral siyang mabuti
upang /para/nang sa ganoo'y (paraan + p.u. + layunin)
matuto nang husto.

Sa relasyong ito, ginagamit ang mga pang-ugnay na para, upang, o nang sa ganoon upang maihudyat ang layunin.

- 3. Paraan at Resulta** –Nagpapakita ang relasyong ito kung paano nakukuha ang resulta.

 Nakatapos siya ng kaniyang resulta + paraan)
kurso sa matiyagang pag-aaral.

*Mapapansing walang ginamit na pang-ugnay ang relasyong ito.
Inihuhudyat ng sa ang paraang ginamit upang makamit ang resulta.*

- 4. Kondisyon at Bunga o Kinalabasan** – Maihahayag ang relasyong ito sa dalawang paraan. Una, tumbalik o salungat sa katotohanan ang kondisyon. At ikalawa, haypotetikal ang kondisyon

 Natuto ka sana nang husto (bunga +pu +kondisyon)
kung nag-ral kang mabuti.

Pagsasanay sa Wika:

Pagtukoy ng mga ekspresiyong nagpapakita ng mga ugnayang lohikal.

1. Isa kada sampung minuto ang namamatay sa buong mundo dahil sa rabies at karamihan dito ay mula sa kagat ng aso.
2. Ang mga biktima ng *rabies* ay may 99.9% ang posibilidad na matay at maiwasan lamang kung agad mapababakunahan ang biktima.
3. Batay sa pag-aaral, 40% ng mga biktima ng nakamamatay na *rabies* ay mga batang nasa edad 15 taong gulang pababa kaya maigting na isinusulong ng *Global Alliance for Rabies Control* ang kaalaman sa *rabies*.
4. Sa pagtatandok, paglalagay ng bawang, pagsisipsip ng dugo sa nakagat na bahagi at paggamit ng bato ng mga albularyo ay hindi makatitiyak sa pagkawala ng *rabies*.
Pinalala pa nito ang sitwasyon at maaaring magdulot ng impeksyon.
5. Upang makaiwas sa kagat ng isang aso na kinakikitaan ng *rabies*, agad na lumayo, bigyang babala ang mga tao na umiwas dito at agad ipagbigay-alam sa awtoridad ang nakitang aso.

Pagbibigay ng input sa *Rabies Education*.

I. Ano ang *Rabies*?

Importanteng malaman ng mga bata kung ano ang *rabies* at kung ano ang nagsasanhi nito upang maunawaan nila ang basehan ng mga gawain upang sugpuin ang *rabies*. Kailangan din maituro sa mga bata kung anong uri ng mga hayop ang maaaring magkaroon ng *rabies* upang malaman nila na posible silang magkasakit kapag nakagat o madilaan sila nito.

- Nakamamatay na sakit sanhi ng *rabies virus*.
- Naaapektuhan nito ang utak at wala itong lunas.
- Naisasalin ito sa iba sa pamamagitan ng laway galing sa may *rabies* na hayop o tao.
- Ito ay sakit na puwedeng makuha ng *mammals* tulad ng aso, pusa, unggoy at tao.

II. Paano maiwasang magka-*rabies* ang alagang hayop?

Habang bata pa, magandang maituro ang pinakapektibong paraan upang maiwasang magka-*rabies* ang alagang hayop. Kailangan ay maging responsableng tagapag-alaga ng hayop. Kailangang ipaliwanag ang kahalagahan ng mga ito sa mga bata upang sundan nila ang nabanggit na paraan.

- Pabakunahan laban sa *rabies* ang alagang aso simula tatlong buwan ang edad.
- Bigyan ng masustansyang pagkain at malinis na inumin.
- Siguraduhing malinis at komportable ang tirahan ng alaga.
- Huwag hayaang gumala sa labas ng bahay ang inyong alaga. Lagyan ito ng tali kapag ilalabas.

Pinagkunan:

Matuguinas, Mary Faye D.V. "Gabay ng Guro sa Paggamit ng Flip Chart." rabiesalliance.org. Accessed March 03, 2018.
<https://rabiesalliance.org/resource/rabies-information-flipchart-teaching-guide>.

Pinakamahusay 4	Mahusay 3	Umuunlad 2	Nagsisimula 1
Nilalaman: Layunin			
Ang presentasyon ay may tiyak na layunin o tema. Ang lahat ng ipinakita rito ay may tiyak na kaugnayan sa layunin at lubhang makabuluhang.	Ang presentasyon ay may tiyak na paksa, at may kaugnayan ang mga ipinakita rito sa paksa.	May tiyak na paksa ang presentasyon ngunit ilang bahagi lamang ang nagpapakita ng kaugnayan ng paksa.	Di malinaw na naipakita ang paksa at ang karamihan sa bahagi ay walang malinaw na kaugnayan sa tema.
Nilalaman: Kongklusyon			
Ginamit ko ang aking natutuhan at mga dati ng kaalaman upang mailahad ang aking pag-unawa sa mga datos na nakalap.	Nakapaghinuha ako nang maayos na kongklusyon mula sa mga datos na nakalap.	Sa tulong ng iba, nakapaghinuha ako ng isang magandang konklusyon.	Di naging madali ang paghinuha ko ng konklusyon.
Katangiang Pang-<i>Multimedia</i>			
Gumamit ng mga grapiko, <i>video</i> , tunog, at iba pang <i>multimedia</i> na makatutulong upang higit na maging makabuluhang ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng <i>copyright</i> sa paggamit ng <i>multimedia features</i> .	Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon. Sumunod sa batas kaugnay ng <i>copyright</i> sa paggamit ng <i>multimedia features</i> .	Gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon, ngunit may mga pagkakataong nalalayo sa tema. Sumunod sa batas kaugnay ng <i>copyright</i> sa paggamit ng <i>multimedia features</i> .	Di-gumamit ng <i>multimedia</i> upang maisagawa ang presentasyon.

Pagging Malikhain			
Ang presentasyon ay ginamitan ng kakaibang mga likhang sining upang mahikayat ang mga manonood, makadaragdag sa pagpapalabas ng layunin at tema ng paksa.	Ang presentasyon ay ginamitan ng kakaibang mga likhang sining upang mahikayat ang mga manonood.	Sinubukang gamitan ng kakaibang mga likhang sining upang mahikayat ang mga manonood.	Walang ginamit na mga kakaibang likhang sining upang mahikayat ang mga manonood.
Pagtatanghal			
Pinaghandaang mabuti ang bawat linya at malinaw na binigkas ang bawat salita. Naipakita ang kabuluhan ng paksa at tema nito	Pinaghandaang mabuti ang bawat linya at malinaw na binigkas ang bawat salita.	May mga ilang pagkakataong kinabahan habang nagsasalita.	Di-napaghandaan ang pagsasalita at pagganap.

Rubrik sa Pagmamarka: *Batay sa Module 8 ng DepEd*

ACTIVITY SHEET

Panuto: Pagbuo ng pangungusap gamit ang mga ekspresiyong nagpapakita ng mga ugnayang lohikal mula sa mga larawan.

1. _____

2. _____

3

4

Halimbawang sagot:

Marami ang nagpupunta sa mga *Animal Bite Treatment Center* upang magpabakuna.

FILIPINO 8 (f8pu-IIIi-j-34)

I. LAYUNIN	
A. Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kaugnayan ng panitikang popular sa kulturang Pilipino
B. Pamantayan sa Pagganap	Ang mag-aaral ay nakabubuo ng kampanya tungo sa panlipunang kamalayan sa pamamagitan ng <i>multimedia</i> (<i>social media awareness campaign</i>)
C. Mga Kasanayan sa Pagkatuto	PAGSULAT (F8PU-IIIi-j-34)
	Nabubuo ang isang malinaw na <i>social awareness campaign</i> tungkol sa isang paksa na maisasagawa sa tulong ng <i>multimedia</i>
II. NILALAMAN	<p>Mga Tiyak na Layunin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nakapagbabahagi ng kanilang mga pahayag tungkol sa mga napakitang panlipunang kamalayan; 2. Nakapagpababatid ng mga kamalayan tungkol sa <i>rabies</i>; 3. Nakasusulat ng isang patalastas na nagpapabatid ng mga suliranin ng panlipunan sa bansa. <p>Panitikan: Dokumentaryong Pampelikula Wika: Komunikatibong Gamit ng mga Pahayag Integrasyon ng Rabies Education:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kamalayan sa <i>Rabies</i>: Ang <i>Rabies</i> Bilang Nakamamatay na Sakit at ang Epekto nito sa Pamilya • Pangontra sa Kagat ng Hayop: Pag-unawa sa Ugali ng Aso Upang Makaiwas sa Kagat nito
III. KAGAMITANG PANTURO	Itala ang mga Kagamitang Panturo na gagamitin sa bawat araw. Gumamit ng iba't-ibang kagamitan upang higit na mapukaw ang interes at pagkatuto ng mga mag-aaral.
A. Sanggunian	
1. Mga pahina sa Gabay ng Guro	
2. Mga Pahina sa Kagamitang	Filipino Module 8 pahina 530-533

Pang-Mag-aaral	
3. Mga pahina sa Teksbuk	
4. Karagdagang Kagamitan mula sa portal ng <i>Learning Resource</i>	
5. Iba pang Kagamitang Panturo	<i>Powerpoint presentation</i> , halimbawa ng mga larawan na nagpapakita ng suliranin ng panlipunan, kagamitang pangkulay, <i>bond paper</i> at <i>Manila Paper</i> .
IV. PAMAMARAAN	Gawin ang pamamaraang ito buong lingo at tiyakin na may gawain sa bawat araw, para sa holistikong pagkahubog. Gabayan ang mga mag-aaral gamit ang mga istratehiya ng formative assessment. Magbigay ng maraming pagkakataon sa pagtuklas ng bagong kaalaman, mag-isip ng analitikal at kusang magtaya ng dating kaalaman na inuugnay sa kanilang pang-araw-araw na karanasan.
A. Balik-aral sa nakaraang aralin at o pasimula sa bagong aralin.	<p>Gawin:</p> <p>Gawain 1: Para Sa Akin...</p> <p>Pangkatang Gawain:</p> <p>Pagpapasulat ng mga ideya sa <i>Manila Paper</i> batay sa napanood na dokumentaryong pampelikula na pinamagatang “Manoro”.</p> <p>Itanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anong uri ng palabas ang inyong napanood? <i>Posibleng sagot:</i> <i>Isang uri ng dokumentaryong pampelikula ang napanood na pinamagatang ang “Manoro”.</i> 2. Sa inyong palagay, ano ang layunin ng ganitong uri ng palabas? <i>Posibleng sagot:</i> <i>Layunin ng ipinanood na dokumentaryong pampelikula ang imulat ang mga manonood sa buhay ng mga Aetas na naninirahan sa kabundukan.</i>
B. Paghahabi ng layunin	<p>Sabihin:</p> <p>“Ngayon ay dumako naman tayo sa panonood ng isang video</p>

at magbigay ng inyong saloobin at mensaheng nais iwan nito sa mga manonood.”

Gawin:

Gawain 2: Pagpapanood ng video.

Pagpapanood ng video tungkol sa mga suliranin panlipunan sa bansa.

Pamagat: Mga Suliranin ng Pilipinas

https://www.youtube.com/watch?v=QkuV_0EBMAE&t=8s (3.26 minuto)

Alternatibong Gawain:

Sabihin:

“Tingnan ang sumusunod na larawan at sabihin ang mensaheng nais ipahatid nito sa atin.”

Pagpapakita ng mga larawan na tumatalakay sa mga suliranin panlipunan.

	<p>Itanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Ano-anong mga suliranin ng panlipunan ang ipinakikita sa video/larawan? <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Ang mga suliranin makikita sa video o larawan ay mga halimbawa ng suliranin ng panlipunan gaya ng pagsira ng kalikasan, pag-abandona sa mga hayop at kahirapan.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2 Paano ito nakaaapekto sa iyo, sa pamilya at sa lipunan? <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Sinasalamin nito ang nakaaawang kalagayan ng ating mga kababayang biktima ng kapabayaan at kalupitan.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3 Bilang isang kabataan, ano ang magagawa mo upang bigyang solusyon ang mga suliranin ng panlipunan na ito? <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Makatutulong ako bilang kabataan kung sa sarili ko ako ay magsisimulang magbago at mas magiging responsableng mamamayan ng lipunan.</i></p>
C. Pag-uugnay ng mga halimbawa sa bagong aralin	<p>Sabihin:</p> <p><i>“Mula sa napanood na video o mga larawang ipinakita, natuklasan natin ang kahalagahan ng pangangalaga sa ating kapwa, sa kalikasan, gayundin ang mga hayop. Upang higit na mapalawak ang ating kaalaman ay alamin natin ang tungkol sa social media awareness.”</i></p>
D. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #1	<p>Itanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ano ang <i>social media awareness</i>? <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Sa tunay na katuturan nito ay “kamalayang panlipunan” batay sa kaisipan at umiiral na moral ng isang lipunan tungo sa pagkamulat sa katotohanan.</i> <i>–halaw sa Filipino Module 8</i></p> <p><i>Ang social media awareness ay ang pagbabahagi ng mga mahahalagang impormasyon, kaalaman o babala sa publiko. Kadalasan ang pinapaksa nito ay ang mga kasalukuyang suliranin ng panlipunan na nararanasan ng karamihan.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ano ang kahalagahan o mabuting naidudulot ng <i>social media awareness</i>? <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Sa kasalukuyan, ginagamit ang iba’t ibang paraan ng patalastas o ang paggamit ng mga social media upang mas mabilis itong maipaalam sa publiko.</i></p>

Gawin: Pangkatang Gawain
Gawain 3: Pagbuo ng Patalastas

Patalastas-

Ito ay isang paraan ng pag-aanunsyo ng mga produkto o serbisyo sa pamamagitan ng iba't ibang anyo ng komunikasyong pangmasa o pangmadla. Ito ay naglalayong magpabatid, manghikayato magbigay kaalaman patungkol sa isang bagay para sa publiko.

Panuto:

1. Hatiin ang klase sa tatlong pangkat.
2. Pumili ng lider sa bawat pangkat.
3. Pabunutin ang bawat lider ng paksang gagamitin sa patalastas.
4. Bawat pangkat ay malayang makagagamit ng *powerpoint*, *video* o larawan sa gagawing patalastas. May 10-minutong nakalaan sa paghahanda.
5. Bigyan ng 2-minuto ang bawat pangkat sa pagtatanghal ng kanilang patalastas.
6. Gamitin ang rubrik a pagmamarka ng pangkatang gawain.
7. Magbigay ng *feedback* ukol sa ginawang pagtatanghal

Mga paksa para sa pagbuo ng patalastas:

1. Pangangalaga sa kalikasan (pagputol ng puno, pagbaha, mga basura, hindi tamang pagtapon ng mga tao, *landslide*)
2. Pangangalaga sa mga karapatang-pantao(hustisya sa mga pinagmamalupitan)
3. Pangangalaga sa mga hayop (pagmamalupit sa mga hayop, kaalaman sa *rabies*, responsableng pag-aalaga ng mga alagang hayop, ilegal na pag-aangkat ng mga hayop).

Itanong:

1. Ano ang iyong naramdamang habang isinasagawa ang pangkatang gawain?
Posibleng sagot:
Masaya, sapagkat nakikita na nakikiisa sa gawain ang aking mga kaklase.
2. Ano-anong mga suliranin ng panlipunan ang ipinakita ng bawat pangkat?

	<p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Ipinakita ng bawat pangkat ang mga suliranin sa kalikasan, suliranin sa karapatang-pantao at pagmamalupit sa mga hayop.</i></p> <p>3. Bakit mahalaga na maipakita ang mga suliraning panlipunan na ito sa madla?</p> <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Mahalaga ang pagpapakita ng mga ganitong suliraning panlipunan upang maipabatid sa publiko ang problema na kailanga ng tugunan ng ating bansa.</i></p> <p>4. Kung ikaw ang bibigyan ng pagkakataon, paano mo bibigyang solusyon ang mga suliraning panlipunang ito?</p> <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Magbabahagi ako ng mga paalala gamit ang facebook upang mas marami ang makaalam ng problemang ito. Sisimulan ko rin sa sarili ko ang pagiging responsableng mamamayan ng lipunan.</i></p> <p>5. Ano ang inyong nalaman sa mga patalastas? Isa-isahin</p> <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <p><i>Natutunan namin na ang mga suliranin panlipunan ay sanhi mismo ng mga tao. At walang ibang maaaring lumutas nito kundi tayo ring mga tao.</i></p>
E. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #2	<p>Sabihin:</p> <p><i>"Nalaman natin kanina sa paglalahad ng bawat pangkat na:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Kinakailangan ngayon pa lamang ay magsimula na tayo sa pangangalaga ng kalikasan upang maiwasan ang malalang epekto nito gaya ng pagbaha, at landslide na maaaring magdulot ng pagkamatay ng maraming tao.</i> 2 <i>Pangalagaan ang karapatang pantao at mabigyan ng hustisya ang mga taong pinagmamalupitan.</i> 3 <i>Kinakailangang pangalagaan natin hindi lamang ang karapatang-pantao kundi maging ang karapatang panghayop din. Sabi nga, kung magiging responsableng tagapag-alaga tayo ng hayop mas makaiwas tayo makakuha ng nakababahalang rabies. Hindi lingid sa kaalaman natin na dumarami taon-taon ang nagiging biktima ng nasabing virus.</i> <p><i>Upang madagdagan ang ating kaalaman gayundin ay makaiwas sa nakamamatay na sakit na rabies, narito ang mga nararapat gawin upang makaiwas sa kagat ng aso."</i></p>

	<p>Gawin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagbibigay ng input tungkol sa <i>Rabies Education</i>
	<p>a. Paano makaiwas sa kagat ng aso? Ang mainam na gawin upang hindi makagat ng aso ay unawain ang iniisip at nararamdamang mga aso. Kadalasan, nangangagat lamang sila dahil sila ay ginalit o tinakot. Ang mga sumusunod ay hindi dapat gawin sa mga aso upang maiwasan ang makagat nito:</p> <p>b. Natutulog Kapag ginambala ang asong natutulog, maaari itong mangagat kapag nagulat. Ang ibang aso nman ay territoryal kaya nagagalit sila o nagiging agresibo kapag mayroong gustong lumapit sa kanilang lugar.</p> <p>c. Kumakain Nagiging agresibo ang aso kapag kumakain sapagkat natatakot itong maagawan ng pagkain.</p> <p>d. Bagong panganak at nagpapasuso Madaling isipin na ligtas humawak ng mga tuta sapagkat wala pa itong masyadong kayang gawin. Ngunit ang nanay na aso ay nagiging agresibo kapag may gustong lumapit sa mga anak nito upang protektahan ang mga ito. Kaya mas mainam na lumayo na lamang sa mga bagong panganak na tuta at sa nagpapasuso na aso.</p> <p>e. Takot Kailangan ding mag-ingat sa asong takot. Kung isipin nitona itoay nasa matinding panganib, mapipilitan itong labanan ang kaharap nito. Mayroon ding mga asong takot na lulusob kapag ikaw ay nakatalikod na kaya mas mainam din na iwasan ang mga ito.</p> <p>f. Galit Mas agresibo ang asong galit kaya dapat lang na iwasan ito sapagkat handang mangagat ang asong galit.</p> <p>g. ‘Di kilala Tulad ng taong ‘di kakilala, dapat wasang lumapit sa asong ‘di kilala. Maaari itong manakit. Possible ring hindi ito nabakunahan</p>

	<p>laban sa <i>rabies</i> kaya mas mainam naiwasan ito.</p> <p>Bigyang-diin na kailangang magpaalam sa may-ari ng aso bago ito hawakan o lapitan upang malaman kung ligtas itong hawakan. Dahan-dahan at magaan muna ang paghawak sa aso upang hindi ito magulat. Bigyang-diin din na kung ano ang mararamdamang tao kapag siya ay ginugulo habang natutulog o kumakain ay siya ring mararamdamang aso.</p> <p>Pinagkunan:</p> <p><i>Matuguinas, Mary Faye D.V. "Gabay ng Guro sa Paggamit ng Flip Chart." rabiesalliance.org. Accessed March 03, 2018. https://rabiesalliance.org/resource/rabies-information-flipchart-teaching-guide.</i></p>
F. Paglinang sa Kabihasaan	<p>Sabihin:</p> <p><i>"Matapos natin malaman ang mga kaalaman upang makaiwas sa kagat ng aso at mga wastong pangangalaga sa mga alagang hayop, dugtungan natin ang pahayag na nasa pisara."</i></p> <p>Gawin:</p> <p>Gawain 4: Dugtungan ang pahayag:</p> <p>Sa tulong ng social awareness campaign tungkol sa _____ natutunan ko na dapat ay _____ sapagkat _____.</p> <p>Posibleng sagot:</p> <p><i>Sa tulong ng social awareness campaign tungkol sa pangangalaga ng hayop, natutunan ko na dapat ay alam ko ang tamang pangangalaga sa ating mga alagang hayop gaya ng aso sapagkat dito ay maiwasan mo ang isang halimbawa ng nakamatatay na sakit na rabies.</i></p>
H. Paglalahat ng Aralin	<p>Itanong:</p> <p>Batay sa mga natapos na gawain, paano nakatutulong sa lipunan ang <i>multimedia</i> sa <i>social awareness campaign</i>?</p>
I. Pagtataya ng Aralin	<p>Sabihin:</p> <p><i>"Ngayon naman ay simulan na natin ang pagbuo ng indibidwal na gawain tungkol sa pagbibigay kamalayan sa mga suliranin ng panlipunan na kinakaharap ng bansa."</i></p>

MGA PAMANTAYAN	5	3	1	MARKA
Nilalaman	Ang mensahe ay mabisang naipakita.	Di gaanong naipakita ang mensahe	Walang mensaheng napakita	
Malikhain	Napakaganda at napakalina w ng pagkakasulat ng mga titik.	Maganda ngunit di gaanong malinaw ang pagkakasulat ng mga titik.	Hindi maganda at malabo ang pagkakasulat ng mga titik.	
Kaugnayan	May malaking kaugnayan sa paksa ang islogan.	Kaunti lang ang kaugnayan ng islogan sa paksa.	Walang kaugnayan sa paksa ang islogan.	
Kalinisan	Malinis at maayos ang pagkakabubo.	Hindi gaanong malinis ang pagkakabubo.	Marumi ang pagkakabubo	
KABUUAN				
<p>Gawin: Gawain 5: Pagbuo ng Islogan</p> <p>Bumuo ng isang islogan sa <i>bondpaper</i> na nagbibigay-kamalayan sa mga suliranin ng panlipunan na kinakaharap ng bansa. May 10 minuto para sa pagbuo nito.</p>				
J. Karagdagang gawain para sa takdang-aralin at remediation.	<p>Takdang Aralin:</p> <p>Bumuo ng isang presentasyon na tumatalakay sa mga suliranin ng panlipunan ng bansa. Ilalagay ang nabuong tula sa account sa <i>Social Media Facebook account</i>.</p>			

IV. MGA TALA	
V. PAGNNILAY	
A. Bilang ng mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.	
B. Bilang ng mga-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation	
C. Nakatulong ba ang remediation? Bilang ng mag-aaral na nakaunawa sa aralin.	
D. Bilang ng mag-aaral na magpapatuloy sa remediation	
E. Alin sa mga istratehiya ng pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?	
F. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyonan sa tulong ng aking prinsipal / punong-guro at superbisor?	
G. Anong kagamitan ang aking nadibuho na nais kong ibahagi sa mga kapuwa ko guro?	

Activity Sheet

TEACHER'S HANDOUT

Input ng guro sa Rabies Education:

Paano makaiwas sa kagat ng aso?

Ang mainam na gawin upang hindi makagat ng aso ay unawain ang iniisip at nararamdaman ng mga aso. Kadalasan, nangangagat lamang sila dahil sila ay ginalit o tinakot. Ang mga sumusunod ay hindi dapat gawin sa mga aso upang maiwasan ang makagat nito:

a. **Natutulog**

Kapag ginambala ang asong natutulog, maaari itong mangagat kapag nagulat.

Ang ibang aso naman ay territoryal kaya nagagalit sila o nagiging agresibo kapag mayroong gustong lumapit sa kanilang lugar.

b. **Kumakain**

Nagiging agresibo ang aso kapag kumakain sapagkat natatakot itong maagawan ng pagkain.

c. **Bagong panganak at nagpapasuso**

Madaling isipin na ligtas humawak ng mga tuta sapagkat wala pa itong masyadong kayang gawin. Ngunit ang nanay na aso ay nagiging agresibo kapag may gustong lumapit sa mga anak nito upang protektahan ang mga ito. Kaya mas mainam na lumayo na lamang sa mga bagong panganak at sa nagpapasuso na aso.

d. **Takot**

Kailangan ding mag-ingat sa asong takot. Kung isipin nito na ito ay nasa matinding panganib, mapipilitan itong labanan ang kaharap nito. Mayroon ding mga asong takot na lulusob kapag ikaw ay nakatalikod na kaya mas mainam din na iwasan ang mga ito.

e. **Galit**

Mas agresibo ang asong galit kaya dapat lang na iwasan ito sapagkat handang mangagat ang asong galit.

f. **'Di kilala**

Tulad ng taong 'di kakilala, dapat iwasang lumapit sa asong 'di kilala maaari itong manakit. Possible ring hindi ito nabakunahan laban sa *rabies* kaya mas mainam na iwasan ito. Bigyang-diin na kailangan magpaalam sa

may-ari ng aso bago ito hawakan o lapitan upang malaman kung ligtas na hawakan ang aso. Dahan-dahan at magaan muna ang paghawak sa aso upang hindi ito magulat. Bigyang-diin din na kung ano ang mararamdaman ng tao kapag siya ay ginugulo habang natutulog o kumakain ay siya ring mararamdaman ng aso.

Pinagkunan:

Matuguinas, Mary Faye D.V. "Gabay ng Guro sa Paggamit ng Flip Chart." rabiesalliance.org. Accessed March 03, 2018.
<https://rabiesalliance.org/resource/rabies-information-flipchart-teaching-guide>.

Rubric sa pagmamarka: Batayan at pamantayan sa pagmamarka ng iyong isasagawang proyekto batay sa Module 8 ng DepEd.

Rubric sa Patalastas ng Pangkatang-gawain.

MGA PAMANTAYAN	Kapugay-pugay 4	Magaling 3	Umuunlad 2	Nagsisimula 1	MARKA
Masaklaw na paglalahad ng napapanahong impormasyon	Komprehensibo at makabuluhan ang napapanahong mga impormasyon ng inilalahad sa materyal alinsunod sa paksang itinatampok.	Masaklaw, makabuluhan at napapanahon ang mga impormasyon ng inilalahad sa materyal alinsunod sa paksang itinatampok.	Makabuluhan at napapanahon ang mga impormasyon ng inilalahad sa materyal alinsunod sa paksang itinatampok ngunit may mga detalyeng hindi nailahad	May makabuluhan at napapanahon ng mga impormasyon ng inilahad sa materyal ukol sa paksang itinatampok ngunit limitado ang mga ito.	
Masining at maingat na paggamit ng wika	Natatangi ang paggamit ng wika ng kabataan nang higit pa sa	Masining at maingat na nagamit ang wika ng kabataan sa kabuuang pagpapahay	Masining at maingat na nagamit ang wika ng kabataan sa karamihan ng pahayag	Masining na ginamit ang wika ng kabataan sa karamihan ng pahayag sa nabuong	

	inaasahang pamamaraan sa materyal.	ag sa nabuong materyal.	sa nabuong materyal.	materyal ngunit hindi maingat ang paggamit.	
Mahusay na aspetong teknikal	Tipong propesyonal ang pagkakagawa sa materyal dahil sa husay ng pagtatagpi-tagpi ng mga elemento nito.	Taglay ang lahat ng kailangang elemento sa mabisang pagbuo ng materyal. Naipamalas ang kahusayan sa teknikal na pagganap.	Taglay ang mga susing elemento sa mabisang pagbuo ng materyal at naipamalas ang angkop na teknikal na pagganap.	Naipamalas sa materyal ang minimal na antas ng pagtatagpi-tagpi ng elemento at teknikal na pagganap.	
Pagkapraktikal ng rekomendasyon	Ang mga inilahad na rekomendasyon ay nagmumung kahi ng kaisipang pangmatagal an sa kamalayan ng madla	Malinaw at kapaki-pakinabang para sa lahat ang inilahad na rekomendasyon.	Makabuluhan ang karamihan sa inilahad na rekomendasyon.	May mga rekomendasyon ng inilahad ngunit mabuway ang mga iminumungkahing kaisipan.	
KABUUANG MARKA					

Rubrik sa Pagbuo ng Islogan

MGA PAMANTAYAN	5	3	1	MARKA
Nilalaman	Ang mensahe ay mabisang naipakita.	Di gaanong naipakita ang mensahe	Walang mensaheng napakita	
Malikhain	Napakaganda at napakalinaw ng pagkakasulat ng mga titik.	Maganda ngunit di gaanong malinaw ang pagkakasulat ng mga titik.	Hindi maganda at malabo ang pagkakasulat ng mga titik.	
Kaugnayan	May malaking kaugnayan sa paksa ang islogan.	Kaunti lang ang kaugnayan ng islogan sa paksa.	Walang kaugnayan sa paksa ang islogan.	
Kalinisan	Malinis at maayos ang pagkakabuo.	Hindi gaanong malinis ang pagkakabuo.	Marumi ang pagkakabuo	
Kabuuhan				

FILIPINO 9 (f9ps-iic-48)

I. LAYUNIN	
A. Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mga mag-aaral ang pag-unawa sa mga piling akdang tradisyonal ng Silangang Asya
B. Pamantayan sa Pagganap	Ang mag-aaral ay nakabubuo ng kritikal na pagsusuri sa mga isinagawang <i>critique</i> tungkol sa alinmang akdang pampanitikang <i>Mediterranean</i>
C. Mga Kasanayan sa Pagkatuto	PAGSASALITA (F9PS-IIc-48)
	Naipakikita ang kakaibang katangian ng pabula sa pamamagitan ng isahang pasalitang pagtatanghal
II. NILALAMAN	<p>Mga Tiyak na Layunin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nakapagbibigay ng mga saloobin tungkol sa kalayaan ng mga hayop; 2. Naihahambing ang binasang pabula sa iba pang uri ng akdang pampanitikan; 3. Nakabubuo ng pagtatanghal ng isang pabula. <p>Panitikan: Ang Hatol ng Kuneho Pabula – Korea Isinalin sa Filipino ni Vilma C. Ambat</p> <p>Integrasyon ng Rabies Education: Ang Limang (5) Kalayaan ng mga Hayop</p>
III. KAGAMITANG PANTURO	
A. Sanggunian	
1. Mga pahina sa Gabay ng Guro	
2. Mga Pahina sa Kagamitang Pang-Mag-aaral	Panitikang Asyano 9: p. 108-121
3. Mga pahina sa Teksbuk	

4. Karagdagang Kagamitan mula sa portal ng <i>Learning Resource</i>	
5. Iba pang Kagamitang Panturo	<i>Powerpoint presentation</i> , mga larawan ng hayop, <i>bondpaper</i> , kagamitang pangkulay, <i>Manila Paper</i> , at <i>marker</i>
IV. PAMAMARAAN	
A. Balik-aral sa nakaraang aralin at o pasimula sa bagong aralin.	<p>Itanong: Ano ang aral na nais iparating ng pabulang pinamagatang “Ang Hatol ng Kuneho”?</p> <p>Posibleng sagot: <i>Ang aral ng pabula ay patungkol sa makabuluhang paghahatol at pagtanaw ng utang na loob.</i></p>
B. Paghabibi sa layunin ng aralin.	<p>Gawin: Gawain 1: Pagbuo ng Story Map.</p> <p>Panuto: Ipasaayos ayon sa wastong pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa pabulang “Ang Utos ng Kuneho”. Buuin ang <i>story map</i> gamit ang mga bahagi na nasa loob ng kahon. (Handout 1)</p> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; border-radius: 10px; margin-bottom: 20px;"> <p>May isang tigre na naghahanap ng pagkain sa gubat. Sa kanyang paglilibot ay nahulog siya sa hukay. Sumigaw siya ng tulong hanggang sa napaos ngunit walang nakakarinig sa kanya. Kinabukanan habang sumisigaw at nawawalan na ng pag-asa ang hapong tigre ay nakarinig siya ng mga yabag. Isang tao ang dumaraan. Sumigaw siya nang sumigaw hanggang sa narinig siya nito.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; border-radius: 10px;"> <p>Natakot ang tao sa tigre ngunit naawa rin siya rito. Naisip niya kung tutulungan niya ang tigre ay baka kainin siya nito. Nangako ang tigre na hindi niya kakainin ang tao kung tutulungan siya nito at tatanawin niya itong isang malaking utang na loob. Naawa naman ang tao at tinulungan niya ang tigre na makalabas mula sa hukay.</p> </div>

Nang makalabas na ang tigre ay agad itong naglaway at naglakad nang paikot sa lalaki. Kakainin na niya ang lalaki ngunit nagsumamo ito na tanungin muna nila ang mga bagay sa paligid kung tama ba o hindi na kainin siya ng tigre.

Tinanong ng kuneho kung ano talaga ang nangyari at isinalaysay ito ng tigre. Pagkatapos mapakinggan ang lahat, malumanay at walang ligoy na nagsalita ang kuneho. Ipinaturo ng kuneho ang daan tungo sa hukay na pinagsimulan ng mga pangayari. Pinapunta ng kuneho ang lahat sa posisyon nila bago naganap ang pagliligtas. Pinababa rin ng kuneho ang tigre pabalik sa hukay na agad namang sumunod dahil sa gutom na gutom na ito at gusto nang matapos ang usapan.

Ngunit sumang-ayon ang lahat na kainin ng tigre ang tao dahil sa mga ginawang paglapastangan ng tao sa kanila. Alam na ng tao ang kanyang katapusang nang biglang dumating ang lumuluksong kuneho. Humiling ang tao na tanungin muna nila si kuneho sa huling pagkakataon.

Sabi ni kuneho, "Ikaw, tigre ay nahulog sa hukay at hindi makaahon. Ikaw naman lalaki, narinig mo ang paghingi ng saklolo kaya tinulungan mo ang tigre. Ngayon maaari na akong magbigay ng aking hatol. Ang problemang ito ay nagsimula nang tulungan ng tao ang tigreng makalabas sa hukay", paliwanag ng kuneho na tila may ibang kausap. "Sa ibang salita, kung ang tao ay hindi nagpakita ng kabutihan at iniwan ang tigre sa hukay, walang naging problema. Kaya naisip ko na magpatuloy ang tao sa kaniyang paglalakbay at dapat na manatili ang tigre sa hukay. Magandang umaga sa inyong dalawa!", wika ng matalinong kuneho at nagpatuloy sa kaniyang paglukso.

C. Pag-uugnay ng mga halimbawa sa bagong aralin	<p>Itanong:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mula sa ating binasang pabula, ano-anong nilabag na karapatan ng sumusunod na tauhan? <ol style="list-style-type: none"> kuneho tao tigre Mga posibleng sagot: Kuneho –hindi pagbibigay ng isang makatwirang pagpapahayag ng sagot. <p><i>Tao –ang ginawang pagtulong ay minasama pa ng iba Tigre –hindi pagtupad sa binitiwang pangako mula sa tao.</i></p> <p>Sabihin:</p> <p><i>“Tulad ng mga tao ay mayroon ding karapatan at kalayaan ang mga hayop.”</i></p>
D. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #1	<p>Gawin: Talakayin ang sumusunod:</p> <p>5 Kalayaan ng mga Hayop</p> <ol style="list-style-type: none"> Kalayaan sa pagkagutom at pagkauhaw Kalayaan sa pagkabalisa Kalayaan sa sakit at pinsala Kalayaan sa pagpapakita ng karaniwang ugali Kalayaan sa takot at pagkabahala
E. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #2	
F. Paglinang sa Kabihasaan	<p>Gawin: Gawain 2: Ilapat ang angkop na mga katangian ng mga hayop sa mga sumusunod na larawan.</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> mabangis makamandag nanunuklaw </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> uri ng reptilya nanakmal </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> kumakain ng mammal at isda </div> </div> </div>

malambing

masungit

nangangalmot

masunurin

maamo

kaibigan ng tao

Itanong:

Sa inyong palagay, sa paanong paraan kaya posibleng magkaroon ng pagkakahawig ang katangian ng mga hayop sa katangian ng mga tao?

Posibleng sagot:

Ang ahas na makamandag at nanunuksaw ay katangiang inihahawig sa tao bilang traydor. Samantalang ang mga aso ay masunurin kung kaya't inihahawig ito bilang tuta na ibig sabihin ay sunud-sunuran sa iba.

- G. Paglalapat ng aralin sa pang-araw-araw na buhay.

Sabihin:

"Batay sa tinalakay nating mga karapatan at kalayaan, magsasagawa tayo ng pangkatang gawain."

Gawin:

Gawain 3 Pangkatang Gawain: *Character Impersonation*

Panuto: Bawat pangkat ay pipili ng 2-3 kinatawan upang magsadula ng isang hayop na kanilang kakatawanin batay sa kanilang mabubunot. Maghahanda sa loob ng limang minuto para sa isang pasalitang pagtatanghal batay sa sumusunod na paksa.

1. Kahalagahan ng hayop na napili sa lipunan
2. Kontribusyon ng hayop na napili sa buhay ng tao
3. Mga karapatan/kalayaan na dapat ay taglay mo bilang hayop

Mga hayop na pagpipilian: (*Maaari na maiba.*)

-pusa
-aso
-kalabaw
-unggoy
-cabayo

Mamarkahan ang gawain gamit ang rubrik.				
KRAYTRY A	Lubhang Kasiya-siya 5	Kasiya-siya 3	Hindi Kasiya-siya 1	Puntos
Pagkakaganap ng Tauhan	Makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkaganap ng tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha. Mahusay na paglalarawan ng realidad na sitwasyon at karapatan ng tauhan.	Hindi gaaanong makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkaganap ng tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha.	Hindi makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkaganap ng mga tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha.	
Kaangkupan ng mga dayalogo	Akma ang mga dayalogong ginamit ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi gaanong akma ang mga dayalogong ginamit ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi akma ang mga dayalogong ginamit ng tauhan sa papel na ginampanan.	
Kasuotan	Akma ang kasuotan ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi gaanong akma ang kasuotan ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi akma ang kasuotan ng tauhan sa papel na ginampanan.	
Props	Kumpleto at naangkop ang ginamit na props.	May ilang props na hindi angkop ang pagkagamit.	Hindi angkop ang lahat ng props na ginamit.	
Pagtutulungan at Partisipasyon	Nagtulong-tulong ang lahat ng kasapi ng pangkat sa paghahanda para sa gagawing pagtatanghal.	Mayroong ilan sa mga kasapi ang hindi tumulong sa paghahanda para sa gagawin na pagtatanghal.	Karamihan sa kasapi ng pangkat ay hindi tumulong.	
Kabuuhan				

	<p>Itanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ano ang inyong naramdamang habang isinasagawa ang pangkatang gawain? 2. Marapat bang bigyan ng karapatan o kalayaan ang mga hayop gaya ng tao? Pangatwiranan ang sagot. <p><i>Posibleng sagot:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Pagod ngunit masaya naming ginawa ng aming pangkat ang gawaing nakaatang sa amin.</i> 2. <i>Marapat na bigyan ng karapatan at kalayaan ang mga hayop gaya ng tao sapagkat tulad natin sila ay may buhay at may tulong na nagagampanan sa ating buhay.</i>
H. Paglalahat ng Aralin	<p>Itanong:</p> <p>Batay sa inyong ginawang pagtatanghal, ano sa tingin ninyo ang kakaibang katangian ng pabula sa ibang uri ng kwento?</p> <p><i>Inaasahang sagot:</i></p> <p><i>Ang pabula ay isang kathang-isip na panitikan kung saan ang mga hayop ay gumaganap na parang tao at nagbibigay ng aral.</i></p>
I. Pagtataya ng Aralin	<p>Gawin:</p> <p>Panuto: Isulat ang ugali o katangiang ipinakita ng mga hayop batay sa mga pahayag nila sa pabulang “Ang Hatol ng Kuneho”</p> <ul style="list-style-type: none"> _____ 1. “Wala na akong pakialam sa pangakong iyan dahil nagugutom ako. Hindi ako kumain nang ilang araw!” tugon ng Tigre. _____ 2. “Ginagamit nila ang aming balat sa paggawa ng kung ano-anong bagay. Kaya huwag mo ako tanunin sa pagtanaw ng utang na loob. Kainin mo ang taong iyan”, wika ni Baka. _____ 3. “Ngayon ay maaari na akong magbigay ng aking hatol. Ang problemang ito ay nagsimula nang tulungan ng tao ang Tigreng makalabas ng hukay”, paliwanag ng Kuneho. _____ 4. “Ah, walang kuwenta! Alam mong ang sagot niya ay pareho lang sa sagot ng puno ng Pino at ng Baka”, sabi ni Tigre. _____ 5. “Utang na loob! Huwag ka nang magdalawang isip, Tigre. Sige pawiin mo ang iyong gutom”, sabi ni Pino.

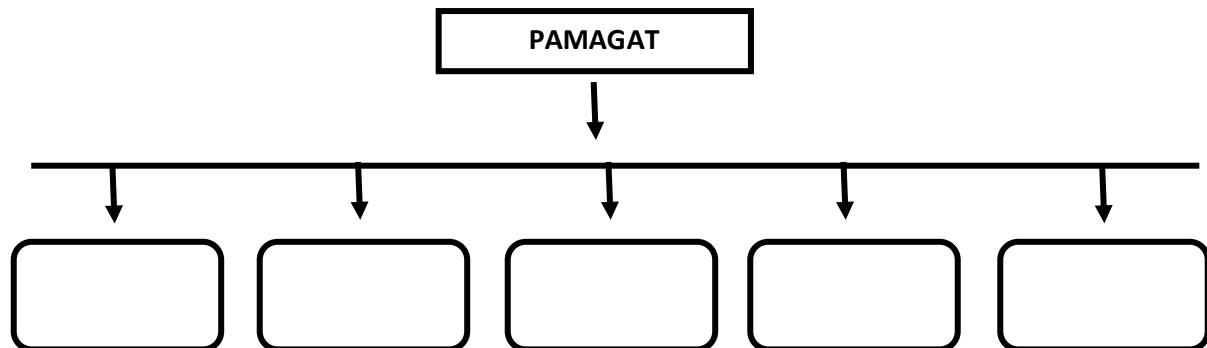
J. Karagdagang gawain para sa takdang-aralin at remediation.	Takdang Aralin: Panuto: Magbahagi sa klase ng nabuong pabula na tumatalakay sa kahalagahan at kapakanan ng mga hayop sa lipunan. Mamarkahan ang gawain gamit ang <i>rubric</i> . (Handout 2 .)
V. MGA TALA	
VI. PAGNINILAY	
A. Bilang ng mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.	
B. Bilang ng mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.	
C. Nakatulong ba ang remedial? Bilang ng mag-aaral na nakaunawa sa aralin.	
D. Bilang ng mag-aaral na magpapatuloy sa remediation?	
E. Alin sa mga istratehiyang pagtuturo nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong?	
F. Anong suliranin ang aking naranasan na solusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?	
G. Anong kagamitang panturo ang aking nadibuho na nais kong ibahagi sa kapwa ko guro?	

Activity Sheet

TEACHER'S HANDOUT

Handout 1

PANUTO: Isaayos ayon sa wastong pagkakasunod-sunod ang mga pangyayari sa pabulang tinalakay. Buuin ang *story map* gamit ang mga bahagi na nasa loob ng kahon.

Sabi ni kuneho, "Ikaw, tigre ay nahulog sa hukay at hindi makaahon. Ikaw naman lalaki, narinig mo ang paghingi ng saklolo kaya tinulungan mo ang tigre. Ngayon maaari na akong magbigay ng aking hatol. Ang problemang ito ay nagsimula nang tulungan ng tao ang tigreng makalabas sa hukay", paliwanag ng kuneho na tila may ibang kausap. "Sa ibang salita, kung ang tao ay hindi nagpakita ng kabutihan at iniwan ang tigre sa hukay, walang naging problema. Kaya naisip ko na magpatuloy ang tao sa kaniyang paglalakbay at dapat na manatili ang tigre sa hukay. Magandang umaga sa inyong dalawa!", wika ng matalinong kuneho at nagpatuloy sa kaniyang paglukso.

Natakot ang tao sa tigre ngunit naaawa rin siya rito. Naisip niya kung tutulungan niya ang tigre ay baka kainin siya nito. Nangako ang tigre na hindi niya kakainin ang tao kung tutulungan siya nito at tatanawin niya itong isang malaking utang na loob. Naawa naman ang tao at tinulungan niya ang tigre na makalabas mula sa hukay.

Ngunit sumang-ayon ang lahat na kainin ng tigre ang tao dahil sa mga ginawang paglapastangan ng tao sa kanila. Alam na ng tao ang kanyang katapusang biglang dumating ang lumuluksong kuneho. Humiling ang tao na tanunin muna nila si kuneho sa huling pagkakataon.

Nang makalabas na ang tigre ay agad itong naglaway at naglakad nang paikot sa lalaki. Kakainin na niya ang lalaki ngunit nagsumamo ito na tanunin muna nila ang mga bagay sa paligid kung tama ba o hindi na kainin siya ng tigre.

May isang tigre na naghahanap ng pagkain sa gubat. Sa kanyang paglilibot ay nahulog siya sa hukay. Sumigaw siya ng tulong hanggang sa napaos ngunit walang nakakarinig sa kanya. Kinabukasan habang sumisigaw at nawawalan na ng pag-asa ang hapong tigre ay nakarinig siya ng mga yabag. Isang tao ang dumaraan. Sumigaw siya nang sumigaw hanggang sa narinig siya nito.

Tinanong ng kuneho kung ano talaga ang nangyari at isinalaysay ito ng tigre. Pagkatapos mapakinggan ang lahat, malumanay at walang ligoy na nagsalita ang kuneho. Ipinaturo ng kuneho ang daan tungo sa hukay na pinagsimulan ng mga pangyayari. Pinapunta ng kuneho ang lahat sa posisyon nila bago naganap ang pagliligtas. Pinababa rin ng kuneho ang tigre pabalik sa hukay na agad namang sumunod dahil sa gutom na gutom na ito at gusto ang matapos ang usapan.

DepEdFilipino9Imdraft3-140501010852-phpapp02-140509222316-phpapp01.pdf

Handout 2

RUBRIC SA PAGSULAT NG SARILING PABULA

KRAYTERYA	NAPAKAHUSAY (4)	KATAMTAMAN (3)	MAY PAG-UNLAD (2)	PASIMULA (1)	KABUUAN
PAGTALAKAY NG ELEMENTO NG PABULA	Kumpleto at maayos ang pagtalakay sa elemento ng pabula.	Maayos ang pagtalakay ng mga element ng pabula.	May kulang na isa o dalawang elemento na hindi naisama sa pagtalakay ng pabula.	Hindi maayos ang pagtalakay ng mga elemento at kulang na kulang ito.	
WASTONG GAMIT NG WIKA	Malinaw at mabisa ang pagkagamit ng wika.	Nakabuo ng pabula gamit ang wika nang may ilang kamalian.	Nagamit ang wika subalit may kahinaan pa sa paggamit ng wika.	Walang kasanayan sa paggamit ng wika.	
ORIHINALIDAD	Kakaiba at orihinal ang sinulat na pabula.	Orihinal ang nabuong pabula.	Hindi orihinal ang ilang bahagi ng sinulat na pabula.	Walang orihinalidad ang isinulat na pabula.	
KABUUANG PUNTOS					

Handout 3

RUBRIC PARA SA PASALITANG PAGTATANGHAL
(CHARACTER IMPERSONATION)

KRAYTERYA	Lubhang Kasiya-siya 5	Kasiya-siya 3	Hindi Kasiya-siya 1	Puntos
Pagkakaganap ng Tauhan	Makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkaganap ng tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha. Mahusay na paglalarawan ng realidad na sitwasyon at karapatan ng tauhan.	Hindi gaaanong makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkaganap ng tauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha.	Hindi makatotohanan at kapani-paniwala ang pagkaganap ng mgatauhan mula sa pananalita, galaw at ekspresyon ng mukha.	
Kaangkupan ng mga dayalogo	Akma ang mga dayalogong ginamit ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi gaanong akma ang mga dayalogong ginamit ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi akma ang mga dayalogong ginamit ng tauhan sa papel na ginampanan.	
Kasuotan	Akma ang kasuotan ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi gaanong akma ang kasuotan ng tauhan sa papel na ginampanan.	Hindi akma ang kasuotan ng tauhan sa papel na ginampanan.	
Props	Kumpleto at naangkop ang ginamitna props.	May ilang props na hindi angkop ang pagkagamit.	Hindi angkop ang lahat ng props na ginamit.	
Pagtutulungan at Partisipasyon	Nagtulong-tulong ang lahat ng kasapi ng pangkat sa paghahanda para sa gagawing pagtatanghal.	Mayroong ilan sa mga kasapi ang hindi tumulong sa paghahanda para sa gagawin na pagtatanghal.	Karamihan sa kasapi ng pangkat ay hindi tumulong.	
Kabuuhan				

Handout 4

THE FIVE FREEDOM OF ANIMALS

- 1) **Freedom from hunger and thirst** by ready access to fresh water and diet to maintain health and vigor.
- 2) **Freedom from discomfort** by providing an appropriate environment including shelter and a comfortable resting area.
- 3) **Freedom from pain, injury or disease** by prevention or rapid diagnosis and treatment.
- 4) **Freedom to express normal behaviour** by providing sufficient space, proper facilities and company of the animal's own kind.
- 5) **Freedom from fear and distress** by ensuring conditions and treatment which avoid mental suffering. The welfare of an animal includes its physical and mental state and we consider that good animal welfare implies both fitness and a sense of well-being. Any animal kept by man, must at least, be protected from unnecessary suffering.

Reproduced under the terms of the Click-Use License -
The Farm Animal Welfare Council

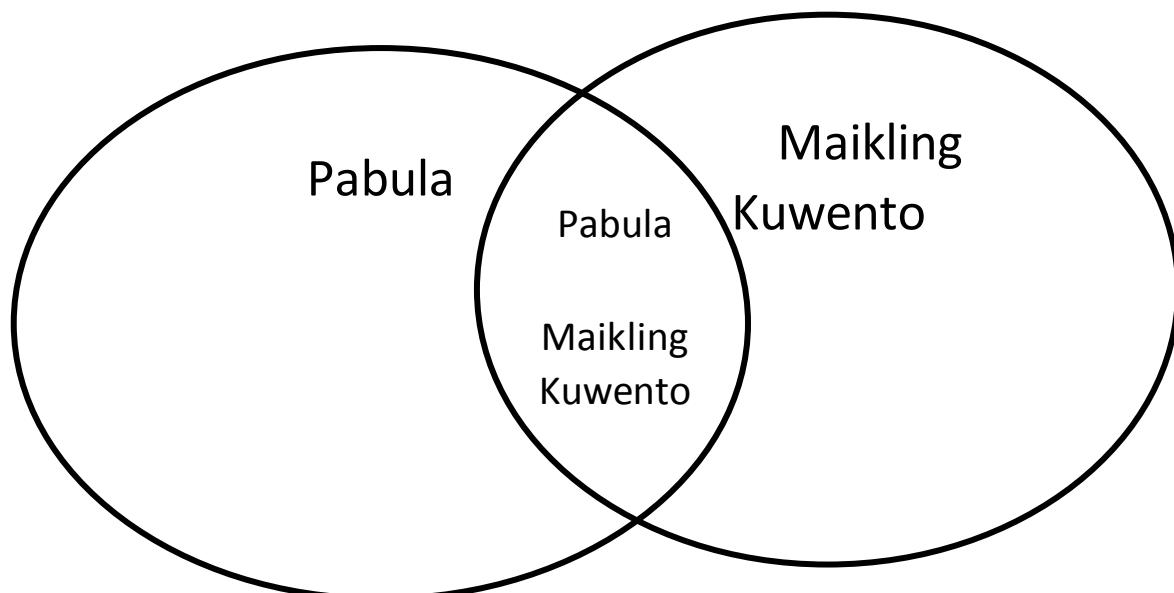
Salin sa Filipino:

ANG LIMANG KALAYAAN NG MGA HAYOP

- 1) **Kalayaan sa pagkagutom at pagkauhaw** sa pamamagitan ng inihandang sariwang tubig at pagdiyeta upang mapanatili ang kalusugan.
- 2) **Kalayaan sa pagkabalisa** sa pamamagitan ng pagbibigay ng angkop na kapaligiran tulad ng silungan at maayos na pahingahan.
- 3) **Kalayaan sa sakit at pinsala** sa pamamagitan ng pag-iwas o mabilisang pagsusuri at paggamot.
- 4) **Kalayaan sa pagpakita ng karaniwang ugali** sa pamamagitan ng sapat na lugar, angkop na kagamitan at kasamang hayop na katulad.
- 5) **Kalayaan sa takot at pagkabahala** sa pamamagitan ng pagtiyak sa kondisyon at paggamot upang makaiwas sa pagdurusang mental. Kabilang sa pangangalaga sa kapakanan ng hayop ang kanyang kalagayang pisikal at mental. Itinuturing na magandang pangangalaga ng kapakanan ng hayop ang kanilang kaangkupan, kahulugan at kahusayan. Anumang hayop na inaalagaan ng tao ay kailangan maprotektahan mula sa di kana-is-nais na paghihirap.

Remediation:

- **Panuto:** Pumili ng isang uri ng akda na maaari mong maihambing sa pabula. Tukuyin ang kanilang pagkakapareho at pagkakaiba gamit ang **Venn Diagram**.

FILIPINO 10 (f10pd-1c-d-63)

I. LAYUNIN	
A. Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa at pagpapahalaga sa mga akdang pampanitikan
B. Pamantayan sa Pagganap	Ang mag-aaral ay nakabubuo ng kritikal na pagsusuri sa mga isinagawang <i>critique</i> tungkol sa alinmang akdang pampanitikang Mediterranean
C. Mga Kasanayan sa Pagkatuto	PANONOOD (F10PD-1c-d-63) Natatalakay ang mga bahagi ng pinanood na nagpapakita ng mga isyung pandaigdig
II. NILALAMAN	<p>Tiyak na Layunin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Natatalakay ang batas tungkol sa <i>Anti-Rabies Act</i>; 2. Natutukoy ang mga ekspresiyong ginamit sa pagpapahayag at pagpapahiwatig ng pananaw ; 3. Nakasusulat ng sariling sanaysay gamit ang mga ekspresiyong ginamit sa pagpapahayag ng pananaw. <p>GRAMATIKA: Ekspresyon sa Pagpapahayag ng Pananaw</p> <p>Integrasyon ng Rabies Education:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Kapakanan ng mga Hayop: Mga Isyu at Hakbang Tungo Dito b. Kamalayan sa <i>Rabies</i>- Pandaigdigang Kalagayan ng <i>Rabies</i> bilang Isang Sakit
III. KAGAMITANG PANTURO	
A. Sanggunian	
1. Mga pahina sa Gabay ng Guro	
2. Mga Pahina sa Kagamitang Pang-Mag-aaral	Panitikang Pandaigdig, FILIPINO Modyul para sa Mag-aaral pahina 32-38

3. Mga pahina sa Teksbuk	
4. Karagdagang Kagamitan mula sa Portal ng Learning Resource	
B. Iba pang Kagamitang Panturo	Sipi ng akda at balita, <i>video clip</i> ng balita, <i>Manila Paper</i> , at marker
III. PAMAMARAAN	
A. Balik-aral sa nakaraang aralin at o pasimula sa bagong aralin.	<p>Sabihin: <i>“Pamilyar ba kayo sa programa ng WHO (World Health Organization) tungkol sa Rabies Free World by 2030? O ang Anti-Rabies Act? Sa ating babasahing teksto ay tukuyin natin ang layunin at dahilan sa pagbuo ng programang ito.”</i></p> <p>Gawin 1: Pangkatang Gawain: Pagpapabasa ng sanaysay na nasa <i>Handout 1</i>. Ihahanay ang mag-aaral sa kani-kanilang pangkat at magsusulat ng kanilang mga pananaw batay sa nabasang teksto.</p> <p>Itanong: Ano ang inyong nabuong pananaw matapos mabasa ang sanaysay na <i>“Rabies, Kahulugan, Pinagmulan at Kung Paano Maiwasan”</i>?</p> <p>Posibleng sagot: <i>Ayon sa teksto ang rabies ay hindi dapat ipagwalang-bahala sapagkat ito ay nakamamatay na sakit. Sa panahong makaramdam na ng mga sintomas ay hindi na maaagapan pa.</i></p>
B. Paghahabi sa layunin ng aralin.	<p>Pagsusuri sa binasang sanaysay</p> <p>Itanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> Mula sa inyong mga ibinigay na sagot anong mga salita ang nagpapahayag ng pananaw o nagpapahiwatig ng pag-iiba ng paksa o pananaw? <p>Posibleng sagot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Sang-ayon sa</u> Seksyon 11 ng RA 9482 o Anti Rabies Act of 2007, may karampatang parusa
C. Pag-uugnay ng mga halimbawa sa bagong aralin	

	<p>para sa mga may-ari na hindi o ayaw pabakunahan ang kanilang mga alagang hayop.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. <u>Ayon sa</u> batas, kung mapatutunayan na hindi nila pinabakunahan ang kanilang alaga ay maaari silang multahan ng dalawang libong peso (P2,000.00) . 3. <u>Ayon sa</u> Global Alliance for Rabies Control (GARC), isang tao kada sampung minuto ang namamatay dahil sa rabies. Kaya naman itinataas ngayon ng ilang ahensya ang kaalaman ng mga mamamayan ukol sa rabies. 4. <u>Sa palaqay ko</u>, isa sa mga mabisang paraan upang makontrol ang paglobo ng mga insidente ng pagkamatay dahil sa rabies ay ang pagbabakuna sa mga alagang hayop at pagbibigay sa kanila ng wastong pag-aalaga. 5. <u>Inaakala ng iba</u> na hindi naman nakukuha ang rabies mula sa kalmot at pagdila ng ating mga alagang hayop sa ating mga sugat sa katawan. 6. <u>Ngunit ayon sa</u> Department of Health (DOH), ang kalmot, kagat at simpleng pagdila ng mga alagang hayop na maaaring nagtaglay ng rabies sa ating sugat ay isa ng malaking panganib sa kalusugan. 7. <u>Sa ganang akin</u>, kailangang pag-igihin pa ng pamahalaan ang pagpapalaganap ng mga kaalaman at hakbang sa karapatan at kapakanan ng mga hayop sa buong mudo. b. Bakit kailangang gumamit ng mga salitang nagpapahayag ng pananaw? <p><i>Posibleng sagot:</i> <i>Ginagamit ang mga salitang nagpapahayag ng pananaw upang makapagbahagi ang isang tao ng kanyang saloobin o nais ipahiwatig patungkol sa isang isyu.</i></p>
D. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #1	<p>Sabihin:</p> <p><i>“Upang lubos nating maunawaan ang mga salitang nagpapahayag ng pananaw talakayin natin ang mga sumusunod na mga susing salitang nagamit batay sa mga ibinigay na halimbawa mula sa teksto.”</i></p>

	<p>Gawin: Pagtalakay sa iba pang mga salita na nagpapahayag ng pananaw. Hikayatin na bumuo ng pangungusap batay sa mga napapanahong isyu.</p> <p>Sabihin: <i>“Nalaman natin mula sa teksto na bukod sa pangangalaga ng hayop ay dapat nating pahalagahan at kailangan ay mamulat din tayo sa pandaigdigang kalagayan ng rabies bilang isang sakit.“</i></p> <p><i>Mas palawigin pa natin ang paggamit ng mga ekspresyon na nagpapahayag ng pananaw. Mula sa mga pangungusap tukuyin ang mga salitang ginamit sa bawat bilang.</i></p> <p>Gawin: Gawain 2: Pagsasanay sa wika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasagutan sa mga mag-aaral ang Gawain 2 sa <i>Handout 2</i>. • Talakayin ang mga sagot.
E. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #2	<p>Sabihin: <i>“Upang madagdagan ang ating kaalaman ukol sa ilang pandaigdigang isyu ay manood tayo ng isang video clip na nagpapakita sa kapakanan ng mga hayop at hakbang na ginagawa ukol dito.”</i></p> <p>Gawin: Gawain 3: Panonood ng <i>video clip</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Manood ng isang <i>video clip</i> na nagpapakita ng mga isyu tungkol sa kapakanan ng mga hayop at hakbang na ginagawa ukol dito.(3:53 minuto) <p>Pamatang: NTG: Mga Nagmamalupit sa Hayop, Maaaring Kasuhan sa Ikalim ng Animal Welfare Act https://www.youtube.com/watch?v=xIJ6MspVe0g</p> <p>Alternatibong Gawain: <i>Narrative ng video clip</i> (<i>Handout 6</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ipaalala sa mga mag-aaral na bigyang pansin ang mga mahalagang impormasyon at bahagi ng <i>video clip</i>.

	<ul style="list-style-type: none"> • Gabay na katanungan: <ol style="list-style-type: none"> a. Ano ang paksa ng <i>video clip</i>? <p><i>Posibleng sagot: Ang paksa ng video clip ay tungkol sa maaaring pagkakaso sa mga magmamaltrato ng hayop ayon sa nakasaad sa Animal Welfare Act.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> b. Ano-anong karapatan ng hayop ang nilabag sa <i>video clip</i>? <p><i>Posibleng sagot:</i> <i>Nilabag ang karapatan ng hayop na magkaroon ng ligtas at maayos na tahanan.</i></p>
F. Paglinang sa Kabihasaan	<p>Itanong:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Makatotohanan ba ang napanood na video? Bakit? <p><i>Posibleng sagot:</i> <i>Ang video ay makatotohanan sapagkat marami ngayon ang napapabalitang minamaltrato ang mga hayop, alaga man o hindi.</i></p>
G. Paglalapat ng aralin sa pang-araw-araw na buhay.	<p>Itanong:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ano-ano ang iyong maimumungkahi upang masugpo ang pananakit sa hayop? <p><i>Posibleng sagot:</i> <i>Upang masugpo ang pagmamaltrato o pananakit sa hayop, kinakailangan na bigyan ng paunang kaalaman ang mga mag-aalaga para sa wastong pangangalaga ng hayop.</i></p>
H. Paglalahat ng Aralin	<p>Itanong:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sa inyong palagay, gaano kahalaga na maipahayag ang sariling pananaw? Bakit? <p><i>Posibleng sagot:</i> <i>Sa aking palagay, mas nagiging maayos ang pagpapahayag ng mga saloobin o pananaw gamit ang mga ito.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mahalaga ba na gumamit ng mga ekspresyon sa pagpapahayag ng pananaw? Bakit? <p><i>Posibleng sagot:</i> <i>Mahalaga ito sapagkat mas napapadali ang pagtukoy ng mga opinyon ng isang tao batay sa isang napapanahong isyu.</i></p>

I. Pagtataya ng Aralin	<p>Gawin:</p> <p>Pagsulat ng sanaysay</p> <p>Panuto: Mula sa napanood at natalakay na <i>video clip</i>, sumulat ng isang maikling sanaysay na nagpapahayag ng inyong reaksiyon, opinyon at mga mungkahi kung paano masugpo ang mga isyu ukol dito. Gumamit ng mga ekspresyon na nagpapahayag ng pananaw at salungguhitang ang mga ito. Mamarkahan ang gawain gamit ang <i>rubrik</i>.</p>																									
J. Karagdagang gawain para sa takdang-aralin at remediation.	<p>Takdang Aralin:</p> <p>Bumuo ng isang <i>photo essay</i> tungkol sa isyung panlipunan na ating tinalakay (<i>Animal Welfare/ Rabies Awareness</i>).</p> <p>Gamitin ang rubriks sa pagmamarka:</p> <table border="1" data-bbox="572 990 1378 1455"> <thead> <tr> <th data-bbox="572 990 1202 1073">PAMANTAYAN</th><th data-bbox="1202 990 1238 1073">5</th><th data-bbox="1238 990 1275 1073">4</th><th data-bbox="1275 990 1311 1073">3</th><th data-bbox="1311 990 1378 1073">2</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="572 1073 1202 1179">A. Tumalakay sa isang kalagayang panlipunan</td><td data-bbox="1202 1073 1238 1179"></td><td data-bbox="1238 1073 1275 1179"></td><td data-bbox="1275 1073 1311 1179"></td><td data-bbox="1311 1073 1378 1179"></td></tr> <tr> <td data-bbox="572 1179 1202 1262">B. Nagpapakilala sa kultura ng bansa</td><td data-bbox="1202 1179 1238 1262"></td><td data-bbox="1238 1179 1275 1262"></td><td data-bbox="1275 1179 1311 1262"></td><td data-bbox="1311 1179 1378 1262"></td></tr> <tr> <td data-bbox="572 1262 1202 1347">C. Naglalahad ng pananaw o kaisipan</td><td data-bbox="1202 1262 1238 1347"></td><td data-bbox="1238 1262 1275 1347"></td><td data-bbox="1275 1262 1311 1347"></td><td data-bbox="1311 1262 1378 1347"></td></tr> <tr> <td data-bbox="572 1347 1202 1455">D. Pagsunod sa balangkas ng isang sanaysay</td><td data-bbox="1202 1347 1238 1455"></td><td data-bbox="1238 1347 1275 1455"></td><td data-bbox="1275 1347 1311 1455"></td><td data-bbox="1311 1347 1378 1455"></td></tr> </tbody> </table> <p>INTERPRETASYON</p> <p>16 – 20 Napakahusay 11 – 15 Mahusay 6 – 10 Katamtamang husay 1 – 5 Kailangan pa ng pagsasanay</p> <p>Opsyunal na Gawain: Tukuyin ang ekspresyon nagpapahayag ng pananaw sa mga sumusunod na pangungusap. (<i>Handout 5</i>)</p>	PAMANTAYAN	5	4	3	2	A. Tumalakay sa isang kalagayang panlipunan					B. Nagpapakilala sa kultura ng bansa					C. Naglalahad ng pananaw o kaisipan					D. Pagsunod sa balangkas ng isang sanaysay				
PAMANTAYAN	5	4	3	2																						
A. Tumalakay sa isang kalagayang panlipunan																										
B. Nagpapakilala sa kultura ng bansa																										
C. Naglalahad ng pananaw o kaisipan																										
D. Pagsunod sa balangkas ng isang sanaysay																										
V. MGA TALA																										

VI. PAGNINILAY	
A. Bilang ng mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.	
B. Bilang ng mga-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation	
C. Nakatulong ba ang remediation? Bilang ng mag-aaral na nakaunawa sa aralin.	
D. Bilang ng mag-aaral na magpapatuloy sa remediation	
E. Alin sa mga istratehiya ng pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?	
F. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyonan sa tulong ng aking punong-guro / prinsipal at superbisor?	
G. Anong kagamitan ang aking nadibuho na nais kong ibahagi sa mga kapuwa ko guro?	

TEACHER'S HANDOUT

GAWAIN 1

Panuto: Salungguhitin ang ekspresyon na nagpapahayag ng pananaw sa bawat bilang.

1. **Sang-ayon sa** Seksyon 11 ng RA 9482 o *Anti Rabies Act of 2007*, may karampatang parusa para sa mga may-ari na hindi o ayaw pabakunahan ang kanilang mga alagang hayop. **Ayon sa** batas, kung mapatutunayan na hindi nila pinabakunahan ang kanilang alaga ay maaari silang multahan ng dalawang libong piso (P2,000.00) .
2. **Ayon sa** Global Alliance for Rabies Control (GARC), isang tao kada sampung minuto ang namamatay dahil sa *rabies*. Kaya naman itinataas ngayon ng ilang ahensya ang kaalaman ng mga mamamayan ukol sa *rabies*.
3. **Sa palagay ko**, isa sa mga mabisang paraan upang makontrol ang paglobo ng mga insidente ng pagkamatay dahil sa *rabies* ay ang pagbabakuna sa mga alagang hayop at pagbibigay sa kanila ng wastong pag-aalaga.
4. **Inaakala ng iba** na hindi naman nakukuha ang *rabies* mula sa kalmot at pagdila ng ating mga alagang hayop sa ating mga sugat sa katawan. Ngunit, **ayon sa** Department of Health (DOH), ang kalmot, kagat at simpleng pagdila ng mga alagang hayop na maaaring nagtagtaglay ng *rabies* sa ating sugat ay isa ng malaking panganib sa kalusugan.
5. **Sa ganang akin**, kailangang paigtingin pa ng pamahalaan ang pagpapalaganap ng mga kaalaman at hakbang sa karapatan at kapakanan ng mga hayop sa buong mudo.

HANDOUT 1

Rabies, Kahulugan, Pinagmulan at Kung Paano Maiiwasan

Ni: Jachelle Faith T. Jasme

Sadyang malaki ang hamon na kinakaharap ng ating mundo sa kasalukuyan. Sa palagay ko, malaki-laking pader pa ang dapat nating tibagin upang masolusyonan ang mga problema na kinakaharap ng ating lipunan. Ito man ay sa edukasyon, pinansyal o ekonomiya, mga istruktura, pagkakaintindihan ng bawat bansa at maging sa kalusugan hindi lang ng mga tao kundi pati na rin sa mga hayop bilang kabuuhan.

Isa sa mga umiiral na programa ngayon ng *World Health Organization* (WHO), ang *Rabies Free World by 2030* na pinagsisikapan ng Pilipinas na makamit ang *Rabies Free Philippines by 2020*. Ang *rabies* ay isa sa mga sakit na nais pigilin at puksain ng WHO sa buong mundo. Ilang taon na ang lumipas nang maipasa sa Pilipinas ang Batas Republika 9482, higit na kilala sa tawag na *Anti-Rabies Act of 2007*. Ito ay naglalayong supilin at pigilan ang paglaganap at tuluyang sugpuin ang *rabies* sa bansa. Sang-ayon sa Seksyon 11 ng Batas Republika 9482, *itinatakdang pagpapabakuna sa mga alagang aso laban sa rabies at pagpaparehistro ng mga ito sa lokal na pamahalaan, pagtatayo ng mga lokal na pamahalaan ng mga dog pound at paglulunsad ng pambansang kampanya upang palaganapin ang kamalayan tungkol sa rabies*. Ngunit hanggang ngayon ay marami pa rin sa ating mga kababayan maging sa buong mundo ang namamatay dahil sa *rabies*.

Ano nga ba ang *rabies*?

Ito ay isang sakit na makukuha mula sa mga hayop. Maaaring mahawaan ang isang tao kapag makalmot, makagat o di kaya'y madilaan ang sugat ng hayop tulad ng paniki, pusa at aso na nagtaglay ng *virus*. Ito ay itinuturing na nakamamatay na sakit. Sa panahong makaramdam na ng sintomas ang taong nakagat ay maituturing nang 99.9% na mamamatay kung hindi maaagapan. Sa kabilang dako, isang tao sa buong mundo ang namamatay kada siyam na minuto dahil sa *rabies*. Ang pinakaunang sintomas na mararamdam ay lagnat, di pangkaraniwang pangginginig at tila napapasong pakiramdam.

Ayon sa *Department of Health* (DOH), may dalawang anyo ng taong nahawaan ng *rabies*, ito ay ang "*encephalitic or furious type at paralytic or dumb type*". Nakadepende ito kung aling sintomas ang pinakaunang naranasan. Ngunit kahit anong anyo ng *rabies* ang naihawa ay mararanasan pa rin ang mga sintomas gaya ng pagkatakot sa liwanag at sa tubig, agresibong pananakit o di kaya'y pangangagat, pagkabalisa, paglalaway, pagkarinig o pagkakita ng mga bagay na hindi naman totoo, lagnat at

sakit ng ulo, labis na pagpapawis, pagkaparalisado ng mga kalamnan at kung magiging komplikado ang lahat mawawalan ng malay at matatay. Nakalulungkot isipin lalo na kung ang magkakaroon ng karamdaman na ito ay ang ating mga mahal sa buhay.

Sa isang banda, ang *rabies* ay maaari nating maiwasan kung susundin lamang natin ang mga hakbang na ibinigay ng mga kinaukulan. Pabakunahan ang inyong mga alagang hayop taon-taon. Huwag hayaang gumala ang inyong mga alaga sa kalsada. Huwag saktan ang inyong mga alaga tulad ng pagsipa, pagbato at paghila ng kung anumang parte ng kanilang katawan. Huwag lumapit sa mga aso at pusa na gumagala sa kalye. Huwag din silang gibalain kung natutulog o kumakain lalong-lalo na kung nagpapadede ng kanilang mga anak. Alagaan nang mabuti ang inyong mga alagang hayop. Kailangang sila ay may maayos na tirahan, bigyan sila ng sapat at malinis na pagkain at tubig. Kung nakagat ay hugasan agad ang sugat ng sabon sa dumadaloy na tubig sa loob ng labinlimang minuto, ipagbigay alam sa nakatatanda at magpattingin sa pinakamalapit na *Health Center or Animal Bite Treatment Center (ABTC)*.

Tulad nating mga tao, nangangailangan din ang mga hayop ng sapat na atensyon at pagmamahal. Sa tamang paraan ng pag-aalaga at wastong kaalaman, *rabies* ay maaari nating maiwasan.

HANDOUT 2

GAWAIN 2

A. Panuto: Tukuyin at salungguhitang ang ekspresyon na nagpapahayag ng pananaw sa bawat bilang.

1. Sang-ayon sa Seksyon 11 ng RA 9482 o *Anti Rabies Act of 2007*, mayroong karampatang parusa para sa mga may-ari na hindi o ayaw pabakunahan ang kanilang mga alagang hayop. Ayon sa batas, kung mapatutunayan na hindi nila pinababakunahan ang kanilang alaga ay maaari silang multahan ng dalawang libong piso (P2,000.00).
2. Ayon sa *Global Alliance for Rabies Control (GARC)*, isang tao kada sampung minuto sa buong mundo ang namamatay dahil sa *rabies*. Kaya naman, itinataas ngayon ng ilang ahensya ng pamahalaan ang kaalaman ng mga mamamayan sa *rabies*.
3. Sa palagay ko, isa sa mga pinakamabisang paraan upang makontrol ang paglobo ng mga insidente ng pagkamatay dahil sa *rabies* ay ang pabakunahan ang mga alagang hayop at pagbibigay sa kanila ng wastong pag-aalaga.
4. Inaakala ng iba na hindi naman nakukuha ang *rabies* mula sa kalmot at pagdila ng ating mga alagang hayop sa mga sugat sa katawan. Ngunit ayon sa *Department of Health (DOH)*, ang kalmot, kagat at simpleng pagdila ng ating mga alagang hayop na maaaring nagtaglay ng *rabies* sa ating mga sugat ay isa ng malaking panganib sa kalusugan.
5. Sa ganang akin, kailangang pag-igihin pa ng pamahalaan ang pagpapalaganap ng mga kaalaman at hakbang sa karapatan at kapakanan ng mga hayop sa buong mundo.

HANDOUT 3

Alam mo ba na...

may mga ekspresiyong ginagamit sa pagpapahayag ng pananaw at nagpapahiwatig ng pagbabago o pag-iiba ng paksa at/o pananaw?

1. Mga **ekspresiyong nagpapahayag** ng pananaw. Kabilang dito ang: ayon, batay, para, sang-ayon sa/kay, ganoon din sa paniniwala/pananaw/akala ko, ni/ng, at iba pa. Inihuhudyat ng mga ekspresiyong ito ang iniisip, sinasabi o paniniwalaan ng isang tao.

Mga Halimbawa:

- a. Ayon, Batay, Sang-ayon sa
 - ✚ **Sang-ayon sa** Memorandum Order No. 20 : Series of 2013 ng Commision On Higher
 - ✚ Education na pinagtibay ang pagkawala ng Filipino bilang isa sa mga asignatura sa ilalim ng General Education Curriculum o GEC sa taong 2016.
 - ✚ **Batay sa** Konstitusyon 1987: Artikulo XIV, Seksyon 6, ang wikang pambansa ng Pilipinas ay Filipino.
 - ✚ **Alinsunod** sa tadhana ng batas at sang-ayon sa nararapat na maaaring ipasya ng Kongreso, dapat magsagawa ng mga hakbangin ang pamahalaan upang ibunsod at puspusang itaguyod ang paggamit ng Filipino bilang opisyal na wikang panturo sa sistemang pang-edukasyon.”
 - ✚ **Ayon sa** DOH, taon-taon dumadami ang mga nagging biktima ng nakakamatay na sakit na dengue.
- b. Sa paniniwala, akala, pananaw, paningin, tingin, palagay, ni/ ng
 - ✚ **Sa paniniwala ko** ang pagkakaroon ng isang mataas at matibay na edukasyon ay isang saligan upang mabago ang takbo ng isang lipunan tungo sa pagkakaroon ng isang masaganang ekonomiya.
Sa aking pananaw ang edukasyon ay kailangan ng ating mga kabataan sapagkat ito ang kanilang magiging sandata sa buhay tungo sa maunlad na kinabukasan.
 - ✚ **Sa tingin ng** maraming guro, ang pagkatuto ng mga mag-aaral ay hindi lamang nakasalalay sa kanila kundi maging sa mga magulang na nagbibigay patnubay at suporta sa kanilang mga anak.
- c. Inaakala, Pinaniniwalaan, Iniiisip
 - ✚ **Pinaniniwalaan kong** higit na dapat pagtuunan ng pamahalaan ang isyu tungkol sa lumalalang kalagayan ng ating kalikasan.

 Inaakala ng iba na hindi mahigpit sa pagpapataw ng kaparusahan ang DENR kaya patuloy silang lumalabag sa batas pangkalikasan.

d. Sa ganang akin, Sa tingin, akala, palagay ko

 Sa ganang akin, kailangang dagdagan pa ng mga pamahalaang lokal ang pagbabantay sa kabataang nasa lansangan tuwing hatinggabi dahil sa lumalalang krimen.

 Palagay ko, kailangan ang malawig na programa ng DSWD para sa mga batang lansangan na karaniwang sangkot sa maraming krimen sa kalsada.

2. May mga **eksresiyong nagpapahiwatig** ng pagbabago o pag-iiba ng paksa at/o pananaw, tulad ng sumusunod na halimbawa. Gayunman, mapapansing di tulad ng naunang mga halimbawa na tumitiyak kung sino ang pinagmumulan ng pananaw, nagpapahiwatig lamang ng pangkalahatang pananaw ang sumusunod na halimbawa:

Mga Halimbawa:

a. Sa isang banda, Sa kabilang dako

 Sa isang banda, mabuti na ngang nalalaman ng mamamayan ang mga anomalya sa kanilang pamahalaang lokal nang sa gayo'y masuri nila kung sino ang karapat-dapat na ihalal para mamuno sa kanilang lungsod.

 Sa kabilang dako, sa dami ng naglalabasang isyung pampolitika hindi tuloy malaman ng sambayanan kung ano ang kahihinatnan ng bansa sa kamay ng mga politikong pinagkatiwalaang mamuno dito.

b. Samantala

 Samantala mamamayan mismo ang makapagpapasya kung paano nila nais makita ang kanilang bansa sa susunod na mga taon. Matalinong pagpapasya ang kung sino ang karapat-dapat pagkatiwalaan ng kanilang boto.

Hango mula sa:Filipino – Baitang 10 Modyul para sa Mag-aaral Unang Edisyon 2015

Handout 4 : Rubric sa Pagsulat ng Sanaysay

Kategorya	Higit na Inaasahan (5)	Nakamit ang Inaasahan (4)	Bahagyang Nakamit ang Inaasahan (3)	Hindi Nakamit ang Inaasahan (2)	Walang Napatunayan (1)
Introduksyon	Nakapanghikayat ang introduksyon. Malinaw na nakalahad ang pangunahing paksa gayundin ang panlahat na pagtanaw ukol dito.	Nakalahad sa introduksyon ang pangunahing paksa subalit hindi sapat ang pagpapaliwa nag ukol dito.	Nakalahad sa introduksyon ang pangunahing paksa subalit hindi sapat ang pagpapaliwa nag ukol dito.	Hindi malinaw ang introduksyon at ang pangunahing paksa. Hindi rin nakalahad ang panlahat na pagpapaliwa nag ukol dito.	*Hindi nakita sa ginawang sanaysay.
Pagtalakaysa Paksa o Nilalaman	Makabuluhan ang bawat talata dahil sa husay na pagpapaliwanag tungkol sa paksa.	Bawat talata ay may sapat na detalye.	May kakulangan sa detalye.	Hindi nadebelop ang mga pangunahing ideya.	*
Organisasyon ng mga Ideya	Lohikal at mahusay ang pagkakasuno d-sunod ng mga ideya; gumamit din ng mga transisyunal na pantulong tungo sa kalinawan ng mga ideya.	Naipakita ang <i>development</i> ng mga talata subalit hindi maayos ang pagkalahad.	Lohikal ang pagkaayos ng mga talata subalit ang mga ideya ay hindi ganap na nadebelop.	Walang patunay na organisado ang pagkalahad ng sanaysay.	*

Konklusyon	Nakapangha mon ang kongklusyon at naipakikita ang pangkalahata ng palagay o pasya tungkol sa paksa batay sa mga katibayan at mga katwirang inisa-isa sa bahaging gitna.	Naipakikita ang pangkalahata ng palagay o pasya tungkol sa paksa batay sa mga katibayan at mga katwirang inisa-isa sa bahaging gitna.	Hindi ganap na naipakita ang pangkalahata ng palagay o pasya tungkol sa paksa batay sa mga katibayan at mga katwirang inisa-isa sa bahaging gitna.	May kakulangan at walang pokus ang konklusyon.	*
Mekaniks	Walang pagkakamali sa mga bantas, kapitalisasyon at pagbababaybay.	Halos walang pagkakamali sa mga bantas, kapitalisasyon at pagbababaybay	Maraming pagkakamali sa mga bantas, kapitalisasyon at pagbababaybay	Napakarami at nakagugulo ang mga pagkakamali sa mga bantas, kapitalisasyon at pagbababaybay	
Gamit	Walang pagkakamali sa estruktura ng mga pangungusap at gamit ng mga salita.	Halos walang pagkakamali sa estruktura ng mgapangungu-sap at gamit ng mga salita.	Maraming pagkakamali sa estruktura ng mga pangungusap at gamit ng mga salita.	Napakarami at nakagugulo ang pagkakamali sa estruktura ng mga pangungusap at gamit ng mga salita.	*

Handout 5

REMEDIAL

Panuto: Tukuyin ang ekspresiyong nagpapahayag ng pananaw sa mga sumusunod na pangungusap.

- 1) Ayon sa aming punongguro, magkakaroon ng *General PTA Assembly* sa susunod na buwan.
- 2) Sa paniniwala ko, ang pagkakaroon ng isang mataas at matibay na edukasyon ay isang saligan upang mabago ang takbo ng isang lipunan tungo sa pagkakaroon ng isang masaganang ekonomiya.
- 3) Inaasahan ng iba na hindi mahigpit sa pagpataw ng kaparusahan ang DENR kaya patuloy silang lumenalabag sa batas pangkalikasan.
- 4) Samantala, mamamayan mismo ang makapagpapasya kung paano nila nais makita ang kanilang bansa sa susunod na taon.
- 5) Sa tingin ng maraming guro, ang pagkatuto ng mga mag-aaral ay hindi lamang nakasalalay sa kanila kundi maging sa mga magulang na nagbibigay-patnubay at suporta sa kanilang mga anak.

PAGPAPAYAMAN NA GAWAIN

Napakahalaga na naunawaan mo ang kabuuhan ng aralin sapagkat ang mga natutuhang konsepto ang makatutulong sa iyo upang maisagawa ang inaasahang produkto – ang paggawa ng *photo essay*.

Photo Essay (Sanaysay ng Larawan) – Isang koleksyon ng mga imahe na inilagay sa isang partikular na pagkakasunod-sunod upang ipahayag ang mga pangyayari, damdamin, at mga konsepto sa pinakapayak na paraan.

Mga Dapat Tandaan sa Pagbuo ng *Photo Essay*:

1. Maghanap ng isang paksa na ayon sa iyong interes.
2. Magsagawa ng pananaliksik bago isagawa ang *photo essay*.
3. Hanapin ang “tunay na kuwento.” Matapos ang pananaliksik, tukuyin ang anggulo na gusto mong dalhin ang iyong kuwento kahit na ang bawat ideya nito ay pareho. Ang pangunahing layunin ng bawat larawan ay lumikha ng isang kapani-paniwala at natatanging kuwento.
4. Ang kuwento ay binuo upang gisingin ang damdamin ng mambabasa. Pinakamahusay na paraan upang ikonekta ang iyong sanaysay na larawan sa madla ay ang mga damdamming nakapaloob sa kuwento ng mga larawan.
5. Pagpasyahan ang mga kukunang larawan. Magsimula sa paglikha ng isang listahan ng mga kuha para sa kuwento. Ang bawat *shot* ay tulad ng isang pangungusap sa isang kuwento sa isang talata. Maaari kang magsimula sa 10

shots. Ang bawat *shot* ay dapat bigyang-diin ang iba't ibang mga konsepto o emosyon na maaaring pinagtagpi kasama ng iba pang mga larawan

PANUTO: Bumuo ng isang *photo essay* tungkol sa isyung panlipunan na ating tinalakay *Animal Welfare/ Rabies Awareness*. Tatayain ang ginawang *photo essay* batay sa sumusunod na pamantayan:

PAMANTAYAN	5	4	3	2	1
A. Tumalakay sa paksang <i>Animal Welfare o Rabies Awareness</i>					
B. Nagpapakita ng angkop na larawan					
C. Naglalahad ng Ekspresyon sa Pagpapahayag ng Pananaw					
D. Pagsunod sa balangkas ng isang sanaysay					

INTERPRETASYON

16 – 20	Napakahusay
11 – 15	Mahusay
6 – 10	Katamtamang husay
1 – 5	Kailangan pa ng pagsasanay

For inquiries or feedback, please write or call:

Department of Education – Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Office Address: Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (02) 634-1054; 634-1072; 631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph; blr.lrpd@deped.gov.ph